

Toelichting over de behandeling van:

RVS Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent'

Van:	College van B&W d.d. 18 november 2014		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	1. Voorliggende besluitvorming Met voorliggend raadsvoorstel stelt het college voor in te stemmen met de Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent'. 2. Achtergrond Met dit voorstel biedt het College de innovatie-agenda ter besluitvorming aan. De ontwikkeling van de innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!' is in november 2012 gestart met de "Startnotitie Onderwijsvisie" (besproken in de raadskamer op 28 november 2012). Bij brief van 10 december 2013 heeft het College de raad geïnformeerd over de voortgang en op 14 februari 2014 is de innovatie-agenda gepresenteerd tijdens de Onderwijsconferentie waar een breed publiek aanwezig was. . Sindsdien is in lijn met de Stadsvisie een grotere rol gegeven aan het onderwijsveld en de kinderopvangorganisaties in Nijmegen. Het college heeft hiervoor gekozen omdat ze het belangrijk vinden dat de ambities door het onderwijsveld gedragen en in praktijk gebracht worden. Het doel van de innovatie-agenda is om alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. Ouders, onderwijs, kinderopvang, gemeente, werkgevers en zorgaanbieders hebben daarbij ieder hun eigen verantwoordelijkheid. Het onderwijsveld en de kinderopvangorganisaties geven in de gezamenlijke innovatie-agenda aan welke ambities ze hebben voor de komende jaren en vanuit welke visie ze om willen gaan met kinderen en jongeren. De vier speerpunten waar de Nijmeegse aanpak zich in onderscheid zijn: • Iedereen heeft talent • Werken aan je toekomst • Niemand tussen wal en schip • Een fundament van basiscompetenties		
Naam steller:	Loes Emons	Tel. steller:	024-329 2948
E-mail steller:	l.emons@nijmegen.nl		
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel 'Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!' d.d. 18 november 2014 2. Brief van het college 'Voortgang Onderwijsvisie' d.d. 10 december 2013 3. Brief van het college 'Startnotitie Onderwijsvisie' d.d. 13 november 2012 (incl. bijlagen) Raadsbesluit d.d. 3 december 2014 Raadsbesluit d.d. 17 december 2014		

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
17 december 2014 / 143/2014

Fatale termijn: besluitvorming vóór:
N.v.t.

Onderwerp
Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!'

Programma / Programmanummer
Onderwijs/1073

Portefeuillehouder
R. Helmer-Englebert

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
18 november 2014

Samenvatting

De ontwikkeling van de innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!' is eind 2012 gestart met een startnotitie. Sindsdien is in lijn met de Stadsvisie een grotere rol gegeven aan het onderwijsveld en de kinderopvangorganisaties in Nijmegen. Per brief van 10-12-2013 is uw Raad voor het laatst geïnformeerd over de voortgang. Met dit voorstel bieden wij de innovatie-agenda als resultaat van dit proces ter besluitvorming uw Raad aan.

Voorstel om te besluiten

1. In te stemmen met de Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!'

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Elk kind is anders en heeft zijn eigen talenten en vermogens. Het is wat een individu bijzonder maakt. Talent beperkt zich niet tot diegenen die excelleren op het hoogste niveau. Of het nu gaat om ondernemen, innoveren, maken, bedenken of uitvoeren: we willen dat alle kinderen en jongeren in Nijmegen hun talenten maximaal ontwikkelen.

Het onderwijsveld (van voorschoolse periode tot en met universiteit) en de gemeente Nijmegen zien het als een gezamenlijke opdracht om samen met ouders de leerling of student te helpen zich te ontwikkelen en zijn plaats in de samenleving te vinden. Dat doen we door niet de nadruk te leggen op wat iemand niet kan, wat onvoldoende is of wat beperkingen zijn. We kiezen een positieve en ontwikkelingsgerichte benadering.”

Met deze passage begint de innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!', die is opgesteld door een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers vanuit het gehele onderwijsveld in Nijmegen. De ontwikkeling van deze agenda is gestart met een startnotitie, die eind november 2012 aan uw Raad is aangeboden. Sindsdien hebben we, geheel in lijn met de Stadsvisie, een grote(re) rol gegeven aan het onderwijsveld en de kinderopvang. Hier hebben wij voor gekozen, omdat we het belangrijk vinden dat de ambities door het onderwijsveld gedragen en in praktijk gebracht worden. Immers voor veel agendapunten, die specifiek betrekking hebben op de inhoud en inrichting van het onderwijs in Nijmegen, zijn het onderwijsveld en de kinderopvangorganisaties aan zet.

Met onze brief van 10 december 2013 hebben wij u voor het laatst geïnformeerd over de voortgang van dit proces. Met bijgevoegde brief bieden wij uw Raad de innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!' als resultaat ter besluitvorming aan.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Wij zullen als College de innovatie-agenda, inclusief de reacties daarop van de Adviescommissies Allochtonen en JMG, betrekken bij voorstellen die wij doen aan uw Raad. Er ligt geen wettelijk kader aan dit voorstel ten grondslag.

1.2 Relatie met programma

De innovatie-agenda is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het programma Onderwijs en is nadrukkelijk tot stand gekomen in een coproductie met de partners vanuit het onderwijs en de kinderopvang. Ons college heeft hierin met name een faciliterende rol gespeeld.

2 Doelstelling

Het doel van de innovatie-agenda is om alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. Ouders, onderwijs, kinderopvang, gemeente, werkgevers en zorgaanbieders hebben daarbij ieder uiteraard hun eigen verantwoordelijkheid. Door in te stemmen met de innovatie-agenda "Iedereen heeft talent!" spreekt u complimenten uit voor de samenwerking en laat uw Raad zien dat we het commitment van het gehele onderwijsveld en de kinderopvang waarderen.

Vervolgvel

2

3 Argumenten

Het onderwijsveld en de kinderopvangorganisaties geven in de gezamenlijke innovatie-agenda aan welke ambities ze hebben voor de komende jaren en vanuit welke visie ze met kinderen en jongeren willen omgaan. Uit de breed gedragen ambities spreekt betrokkenheid en enthousiasme vanuit het veld om te gaan werken middels een ontwikkelingsgerichte aanpak. De Nijmeegse aanpak onderscheidt zich door de volgende vier speerpunten:

- **Iedereen heeft talent!**
Scholen en onderwijsinstellingen werken samen aan een ontwikkelingsgerichte aanpak en geven de herkenning en ontwikkeling van talenten een vaste plek in hun lesprogramma's. Sleutelwoorden daarbij zijn: differentiatie en doorlopende leerlijnen.
- **Werken aan je toekomst**
Het onderwijs staat in het teken van de samenleving van morgen. Kernwoorden bij dit speerpunt zijn het versterken van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, meer aandacht voor studie/beroepskeuze, actief burgerschap en sociale integratie.
- **Niemand tussen wal en schip**
Uitgangspunt is dat iedereen mee doet. Leerlingen krijgen de ondersteuning die nodig is: passend, tijdig en in een integraal aanbod. Ondersteuning thuis en op school zijn op elkaar afgestemd. Ouders spelen daarbij een belangrijke rol.
- **Een fundament van basiscompetenties**
Gedurende de gehele schooltijd wordt samen met leerlingen en ouders gewerkt aan de ontwikkeling van basiscompetenties. Andere belangrijke kernwoorden bij deze ambitie zijn: partnerschap met ouders en professionalisering.

Dit sluit aan bij de ambities van ons College. Net als de stuurgroep vinden wij het belangrijk om samen met de ouders kinderen en jongeren in Nijmegen te helpen zich te ontwikkelen tot veelzijdige, sociale en verantwoordelijke burgers. Of het nu gaat om ondernemen, innoveren, maken, bedenken of uitvoeren: we willen ons richten op wat kinderen en jongeren nodig hebben om zich ongeacht het niveau maximaal te kunnen ontwikkelen, zodat ze het onderwijs verlaten met een diploma en een waardevolle bijdrage kunnen leveren in werk en samenleving. We stimuleren daarom als College onder andere dat onderwijsinstellingen verantwoordelijkheid nemen in het creëren van doorgaande ontwikkellijnen voor elke leerling en een beroepsonderwijsaanbod dat aansluit op de behoefte van de arbeidsmarkt. Ook vinden we het belangrijk dat er op school en thuis ondersteuning beschikbaar is als dat nodig is. Partnerschap met ouders en aandacht voor professionalisering zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. Daarnaast blijft het een belangrijke gemeentelijke doelstelling om achterstanden zoveel mogelijk te voorkomen.

4 Klimaat

Dit voorstel heeft geen gevolgen voor het klimaat.

5 Risico's

Er zijn geen risico's aan dit voorstel verbonden

Vervolgvel

3

6 Financiën

Dit voorstel heeft geen structurele financiële consequenties.

7 Participatie en Communicatie

De gemeente en het onderwijs hebben ieder autonome bevoegdheden en onderscheiden wettelijke taken op het gebied van het onderwijs. Een groot gedeelte van de inhoudelijke punten uit de innovatie-agenda valt onder de verantwoordelijkheid van het onderwijs en de kinderopvang. Daarom hebben zij ook een grote rol ingevuld in het proces. Ook de participatie en communicatie is voor een groot gedeelte onder hun verantwoordelijkheid verlopen. De Stuurgroepleden hebben andere onderwijsbestuurders, schooldirecteuren, oudergeledingen, maatschappelijke organisaties en werkgevers actief betrokken bij de totstandkoming van de innovatie-agenda. Daarnaast heeft ons college de kinderopvangorganisaties, gemeentelijke adviescommissies en de regiogemeenten betrokken bij het proces.

Op 10 februari 2014 is de innovatie-agenda gepresenteerd tijdens de Onderwijsconferentie, die bezocht werd door een breed publiek. Tijdens de conferentie is de innovatie-agenda door alle Nijmeegse onderwijsbesturen en de kinderopvangorganisaties KION en VONK onderschreven. Dit komt onder meer tot uiting in de ondertekening van het pamflet dat als bijlage bij de innovatie-agenda is gevoegd.

8 Uitvoering en evaluatie

Het is van belang dat de innovatie-agenda nu wordt doorvertaald in de werkwijzen van de verschillende organisaties. Op diverse aspecten wordt daar door de onderwijs- en kinderopvanginstellingen ook al hard aan gewerkt. De ambities worden de komende periode door het onderwijsveld geoperationaliseerd en meetbaar gemaakt en uitgewerkt in concrete acties. De huidige stuurgroep zal blijven bestaan en ook de kinderopvang blijft nauw betrokken bij het vervolg. Ons college heeft hierbij een faciliterende rol.

Voor zover de gemeente verantwoordelijk of betrokken is bij het onderwijs, zullen wij bijdragen aan het operationaliseren en concretiseren van de ambities. Wij zullen als College de innovatie-agenda, inclusief de reacties daarop van de Adviescommissies Allochtonen en JMG, betrekken bij voorstellen die wij doen aan uw Raad.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

drs. B. van der Ploeg

15. Raadsvoorstel Innovatie-agenda “Iedereen heeft talent” (143/2014)

Raadsvoorstel d.d. 18 november 2014

1. In te stemmen met de Innovatie-agenda ‘Iedereen heeft talent!’

Het voorstel wordt als debatstuk geagendeerd in de besluitronde van 17 december 2014.

8. Raadsvoorstel Innovatie-agenda "Iedereen heeft talent" (143/2014)

Raadsvoorstel d.d.18 november 2014

1. In te stemmen met de Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!'

Raadsbesluit d.d. 17 december 2014

Conform besloten

Iedereen heeft talent!

Innovatie-agenda

De gezamenlijke ambities van onderwijs, kinderopvang en de gemeente Nijmegen om jonge mensen optimale ontwikkelingskansen te bieden.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Speerpunt 1: Iedereen heeft talent!	4
Speerpunt 2: Werken aan je toekomst	5
Speerpunt 3: Niemand tussen wal en schip	6
Speerpunt 4: Fundament voor talent	7
De innovatie-agenda in 10 punten	8
Bijlage: Intentieverklaring onderwijsbesturen	9

Voorwoord

Elk kind is anders en heeft zijn eigen talenten en vermogens. Het is wat een individu bijzonder maakt. Talent beperkt zich niet tot diegenen die excelleren op het hoogste niveau. Of het nu gaat om ondernemen, innoveren, maken, bedenken of uitvoeren: we willen dat kinderen en jongeren hun talenten maximaal ontwikkelen.

Het onderwijsveld (van voorschoolse periode tot en met universiteit) en de gemeente Nijmegen zien het als een gezamenlijke opdracht om samen met ouders de leerling of student te helpen zich te ontwikkelen en zijn plaats in de samenleving te vinden. Dat doen we door niet de nadruk te leggen op wat iemand niet kan, wat onvoldoende is of wat beperkingen zijn. We kiezen een positieve en ontwikkelingsgerichte benadering. We richten ons op wat kinderen en jongeren nodig hebben om zich, ongeacht het niveau, maximaal te kunnen ontwikkelen en een waardevolle bijdrage te kunnen leveren in werk en samenleving. Dat is goed voor elke individuele leerling of student én het is goed voor de stad en de regio. Talentontwikkeling is de rode draad in het onderwijs en in de arbeidsloopbaan, van peuter tot professional, van kinderdagverblijf tot universiteit.

Nijmegen heeft talent

Door de aanwezigheid van grote instellingen voor middelbaar en hoger beroepsonderwijs en de universiteit heeft onze stad een relatief jonge en hoogopgeleide bevolking. Gezamenlijk zijn zij goed voor 50.000 studenten! Nijmegen is een stad die jonge mensen kansen wil bieden en die de talenten van jonge mensen wil benutten. Zij zijn een bron van creativiteit, ondernemerschap, culturele activiteit en innovatie. Juist daarin willen we excelleren, willen we ons onderscheiden en voorop lopen. Dat reikt verder dan economische concurrentiekracht. Het gaat ook om de vitaliteit en sociale kracht van de inwoners van onze stad en de regio. Tegelijkertijd heeft Nijmegen ook meer traditionele economische sectoren en speelt laaggeschoold werk een belangrijke rol.

De kracht van Nijmegen ligt in het verbinden: van jong en oud, van traditioneel en innovatief, van hoog en lager opgeleid. Iedereen telt mee en iedereen doet mee! Uniek voor Nijmegen is ook het aanbod van en de samenwerking tussen onderwijsinstellingen in de stad. Nijmegen blinkt uit in didactiek. We weten waar onze kracht ligt, maar we zien ook waar het beter kan. Juist als het gaat om het verbinden is er winst te behalen in de samenwerking en overgang tussen onderwijssoorten, tussen onderwijs en bedrijfsleven, tussen stad en regio. De ambitie is om de kennis van HAN en RU nog meer dan nu al gebeurt, in te zetten in het primair en voortgezet onderwijs in de regio: in voorlichting, onderzoek, opleiding en professionalisering. De regio Nijmegen loopt voorop in Life Sciences & Health. Door de verbindingen te zoeken tussen gezondheidszorg en techniek, voeding en farmaceutica, sport en gezondheid kan die voorsprong naar verwante terreinen worden uitgebouwd.

Tenslotte is de geografische ligging kenmerkend voor Nijmegen. Nijmegen is een grensstad binnen de Euregio Rijn en Waal. Niet voor niets hebben de RU, maar ook het MBO en HBO, hier stevig op ingezet. Bijvoorbeeld door programma's met Duitse universiteiten op te zetten en door studenten te werven aan beide zijden van de grens.

In dit document formuleren de gemeente Nijmegen, het onderwijsveld en de kinderopvangorganisaties een gezamenlijke innovatie-agenda, waarmee we afspreken om de komende jaren extra in te zetten op het ontdekken, ontwikkelen en benutten van talenten van alle kinderen in Nijmegen. Dat doen we door nieuwe initiatieven aan deze ambities te toetsen en door met elkaar het gesprek te blijven voeren over goede voorbeelden, dilemma's en ontwikkelpunten. Ieder heeft daarbij zijn eigen taken en mogelijkheden, maar samen voelen we ons verantwoordelijk om jonge mensen optimale ontwikkelingskansen te bieden. We sluiten daarbij nadrukkelijk aan bij al bestaande ontwikkelingen bij alle partners.

De Nijmeegse aanpak onderscheidt zich door vier aspecten:

- Iedereen heeft talent.
Scholen en onderwijsinstellingen werken samen om talentherkenning en -ontwikkeling een vaste plaats in hun programma's te bieden. Sleutelwoorden daarbij zijn differentiatie en doorlopende leerlijnen.
- Werken aan je toekomst.
Het onderwijs staat in het teken van de samenleving van morgen. Wat vragen bedrijven en instellingen? Wat vraagt de moderne kennis- en informatiemaatschappij? Er komen nieuwe initiatieven om de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt verder te verbeteren.
- Niemand tussen wal en schip.
Ons uitgangspunt is dat iedereen meedoet. Dat betekent dat we ondersteuning bieden als het even niet goed gaat en aanvullende arrangementen als langdurige ondersteuning noodzakelijk is.
- We werken aan een fundament van basiscompetenties, iedere leerling en student krijgt die in zijn schoolperiode mee. Gedurende de gehele schooltijd wordt samen met leerlingen en ouders gewerkt aan de ontwikkeling van deze competenties. Dat kan niet zonder tegelijkertijd ook te werken aan state-of-the-art onderwijs.

Stuurgroep 'Iedereen heeft talent!'

Mw. J.C.J.M. Berben, namens ROC Nijmegen
Mw. R.D. Helmer-Englebert, wethouder Onderwijs gemeente Nijmegen
Mw. P.M. Jagtman, namens de Radboud Universiteit Nijmegen
Dhr. J.M. van de Logt, namens het Primair Onderwijs in Nijmegen
Dhr. F.H.J. Stöteler, namens de Hogeschool Arnhem Nijmegen
Dhr. H.J. Vromen, namens het Voortgezet Onderwijs in Nijmegen

1. Iedereen heeft talent!

Het is belangrijk dat alle scholen in Nijmegen meer 'talentgericht' gaan werken. Dit geldt in de voorschoolse periode, in het primair en voortgezet onderwijs, maar ook voor ROC, HAN en Universiteit. Sleutelwoorden hierbij zijn differentiatie en doorlopende leerlijnen. Dat betekent dat het onderwijs breed toegankelijk is, dat er voor iedereen een passende plek is en dat gedifferentieerd wordt in de pedagogische en didactische aanpak: we werken ontwikkelingsgericht en passen onze werkwijze aan op de behoeften en mogelijkheden van het kind/de jongere. Het kan daarbij om leerlingen gaan die wat extra ondersteuning nodig hebben om zich de lesstof eigen te maken of juist om leerlingen die meer uitdaging nodig hebben om te excelleren. Daarbij kan het gaan om hoogbegaafdheid, maar ook om excellentie van praktisch handelen. Niet alleen verschillen in aanleg en begaafdheid zijn daarbij relevant, ook verschillen in leerstijl, in achtergrond en verschillen tussen jongens en meisjes vragen om differentiatie.

Het gaat bij dit thema om het uitbouwen en versterken van wat al goed is en om vernieuwing waar nodig. Scholen en onderwijsinstellingen werken samen om talentherkenning en -ontwikkeling een vaste plaats in hun programma's te bieden. Daarbij is het belangrijk dat kennis over kinderen wordt overgedragen als een leerling naar een andere school of opleiding gaat. De invoering van 'Alle kinderen in beeld', een instrument voor de overdracht van kinderen van de voorschoolse voorziening naar school is daarvan een goed voorbeeld.

Wat willen we bereiken? Drie agendapunten:

- Elke onderwijsinstelling en kinderopvangorganisatie in Nijmegen werkt volgens een ontwikkelingsgerichte aanpak.
- Gezamenlijk creëren we een doorgaande ontwikkelijn voor elke leerling/student. Er worden instrumenten ontwikkeld of verbeterd om de overdrachten en overgangen optimaal te laten verlopen.
- Aan leerlingen en studenten die extra uitdaging nodig hebben wordt deze geboden op alle onderwijsniveaus.

2. Werken aan je toekomst

De huidige generatie groeit op in een wereld die kleiner en tegelijk veelomvattender is dan ooit: kennis en kapitaal verplaatsen zich even makkelijk over als binnen grenzen. In een tijdsbestek van enkele tientallen jaren zijn de technologische mogelijkheden explosief gegroeid. Thema's als duurzaamheid, sociale vernieuwing en innovatie zijn urgenter geworden.

Het onderwijsveld en de gemeente Nijmegen vinden het belangrijk dat leerlingen goed worden voorbereid op hun toekomst en hun plek in de samenleving van morgen. We geven leerlingen een basis van normen en waarden mee, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot veelzijdige, sociale en verantwoordelijke burgers, die zelfstandig en onafhankelijk kunnen functioneren en in hun eigen onderhoud kunnen voorzien. We leren jongeren omgaan met verschillen, brengen hen het belang van diversiteit bij en leren ze wat nodig is voor een gezonde leefstijl.

Maar er is meer nodig! We ondersteunen kinderen en jongeren om mee te kunnen doen op de arbeidsmarkt. Jaarlijks stromen honderden goed opgeleide jongvolwassenen de arbeidsmarkt op. Zij vinden hun plek in bedrijven en instellingen en geven met hun frisse blik, hun ambitie, kennis en vaardigheden impulsen aan hun werkomgeving. Als kapster, onderzoeker, verkoper of ingenieur dragen zij bij aan de noodzakelijke verversing van kennis en kunde in de bedrijven. Hoe beter vraag en aanbod op elkaar aansluiten, hoe groter de kans op werk voor de jongere en hoe beter bedrijven hun doelen waar kunnen maken. Vakmanschap op elk niveau is het sleutelwoord.

Wat willen we bereiken? Twee agendapunten:

- Gemeente en onderwijsveld bevorderen actief burgerschap en sociale integratie voor kinderen en jongeren. Er is sprake van een verbindende schoolcultuur. De banden tussen school en omgeving worden verder versterkt.
- Om de aansluiting tussen opleiding en arbeidsmarkt te versterken besteden we meer aandacht aan studie- en beroepskeuze. Daarbij gaat het zowel om goede informatie voor keuzes (kans op werk) als om de mogelijkheden om in de praktijk ervaring op te doen (stages, projecten, meeloopdagen). Het bedrijfsleven wordt intensief betrokken en we stimuleren initiatieven om toptalent voor de regio te behouden.

3. Niemand tussen wal en schip

Gelukkig gaat het met de meeste jonge mensen in Nijmegen goed, maar er is ook een groep kinderen en jongeren die extra ondersteuning nodig heeft. Zij hebben bijvoorbeeld te maken met leerproblemen, belemmeringen op sociaal vlak of lichamelijke beperkingen. Voor iedereen is de Ausgangssituatie anders, maar voor elk kind geldt dat we hem of haar optimale ontwikkelingskansen willen bieden. Samen met de ouders nemen onderwijs en gemeente de verantwoordelijkheid om mogelijke problemen op tijd te signaleren en ondersteuning te bieden aan kind, jongere en/of het gezin als het even niet goed gaat. Zo werkt de inzet van zorg ondersteunend aan het halen van een diploma.

Met de kanteling in het sociale domein, de invoering van Passend Onderwijs en de transitie van de Jeugdzorg zijn we op zoek naar een andere verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Of het nu gaat om onderwijs, wonen, werken of zorg, op elk vlak staat de vraag ter discussie wat de verantwoordelijkheden van overheid, onderwijs en instellingen moeten zijn en wat die van het individu en zijn omgeving. Tegelijkertijd willen we als gemeente borgen dat de kwetsbare inwoners van onze stad de zorg en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. De gemeente en het onderwijsveld krijgen er de komende jaren nieuwe taken bij in de ondersteuning van jonge mensen die dat nodig hebben. Gezamenlijk voelen we ons verantwoordelijk voor een sterke basisondersteuning, die snel en zo veel mogelijk in de eigen vertrouwde (school)omgeving kan worden ingezet. We kiezen daarbij voor een positieve en ontwikkelingsgerichte benadering en richten ons op wat kinderen, jongeren (en hun ouders) nodig hebben om zich maximaal te kunnen ontwikkelen. Preventie en eigen kracht zijn daarbij belangrijke sleutelwoorden. Soms zijn de problemen van kinderen en jongeren zo complex dat er meer nodig is. Ook dan werken gemeente en onderwijs samen om een integraal aanbod voor hulp en ondersteuning te kunnen doen. Uitgangspunt is het principe: "één kind, één gezin, één plan". Dat betekent dat ondersteuning in de thuissituatie en op school of werk op elkaar worden afgestemd.

Er zitten nog teveel jongeren thuis zonder afgeronde opleiding en zonder werk. Soms omdat de motivatie ontbreekt, maar in andere gevallen omdat er problemen thuis zijn, omdat er geen passende onderwijsplek is of omdat er geen stageplek gevonden wordt. We vinden dat er in het onderwijs en op de overgangen tussen verschillende onderwijssoorten geen uitval of thuiszitten meer mag ontstaan. Het is belangrijk dat een leerling in zijn leer- en ontwikkelingsproces zo min mogelijk overlap, breuken of gaten ervaart. We werken als professionals in onderwijs, kinderopvang en zorg en welzijn samen om kinderen en jongeren een integraal aanbod te kunnen doen met doorgaande ontwikkel- en zorglijnen.

Wat willen we bereiken? Twee agendapunten

- Iedereen krijgt op school de ondersteuning die hij/zij nodig heeft: passend, tijdig en in een integraal aanbod zonder overlap, breuken of gaten.
- De ondersteuning op school en in de thuissituatie wordt op elkaar afgestemd. Ouders spelen daarbij een belangrijke rol.

4. Fundament voor talent

Maatschappelijk gezien is de benutting van talent van groot belang: economisch, maar ook vanuit het oogpunt van participatie en burgerschap. De veranderingen in de maatschappij vragen om nieuwe competenties, zogenaamde 21st century skills. Om mee te tellen moet Nijmegen, inclusief de omliggende regio, het maximale uit zichzelf halen.

We vinden het belangrijk dat iedere leerling en student in zijn schoolperiode die competenties meekrijgt, die passen binnen de huidige tijd. Gedurende de gehele schooltijd (voorschools, primair, voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs) werkt het onderwijs aan de ontwikkeling van deze basiscompetenties, aansluitend aan de landelijke kwalificatie-eisen. De directe omgeving, ouders voorop, worden daarbij actief betrokken, zodat de individuele ontwikkeling verankerd is in de persoonlijke omgeving van de jongere. Dat betekent dat ouders op tijd worden geïnformeerd en beslissingen over het kind/de jongere gezamenlijk worden genomen. Ieder zet daar zijn eigen kennis, vaardigheden en mogelijkheden in.

Wat zijn nu de basiscompetenties die het fundament vormen voor talentontwikkeling? Het gaat om competenties die iedereen nodig heeft om in het onderwijs, maar vooral later op de arbeidsmarkt goed uit de voeten te kunnen. En om competenties die je helpen jezelf verder te ontwikkelen. Denk daarbij aan: sociale vaardigheden, maatschappelijke betrokkenheid, actief burgerschap, een kritische blik, zelfstandigheid, innovatie, ondernemerschap en creativiteit, een leven lang leren, keuzes maken in opleiding en werk en informatieverwerking.

Het fundament voor talent bestaat niet uit competenties alleen, maar vraagt ook om state-of-the-art onderwijs. Dat betekent: een gezonde en uitdagende leeromgeving met moderne gebouwen en faciliteiten en aandacht voor ICT in het onderwijs, maar bovenal zetten we in op de kwaliteit en betrokkenheid van de professionals die werken in en rond het onderwijs. Zij vormen de ruggengraat voor onze ambities. Niet alleen de leerlingen/studenten worden met deze innovatie-agenda aangesproken op zijn of haar sterke kanten. Dat geldt zeker ook voor de docenten.

Wat willen we bereiken? Drie agendapunten:

- De onderwijsinstellingen werken aansluitend op de landelijke vereisten een programma van basiscompetenties uit voor het gehele onderwijs. In het hart van het programma staat de persoonlijke ontwikkeling: stap voor stap neemt de jongere zelf de verantwoordelijkheid voor zijn eigen ontwikkeling en loopbaan.
- We werken in een partnerschap met ouders. Ouders worden indien nodig ondersteund bij het nemen van hun rol als primair verantwoordelijke en stimuleren hen activiteiten te ondernemen die de ontwikkeling van hun kind bevorderen.
- Het succes van deze agenda is afhankelijk van de kwaliteit van de professionals. Bij elk agendapunt wordt aandacht besteed aan professionalisering in het onderwijs en de kinderopvang.

De innovatie-agenda in 10 punten

Met deze innovatie-agenda zetten we als gemeente, onderwijsveld en kinderopvangorganisaties de komende jaren extra in op het ontdekken, ontwikkelen en benutten van talenten van alle kinderen in Nijmegen. Ieder heeft daarbij zijn eigen taken en verantwoordelijkheden. Samen voelen we ons verantwoordelijk om jonge mensen optimale ontwikkelingskansen te bieden. We komen tot 10 agendapunten die we de komende jaren gezamenlijk uit gaan voeren.

1. Elke onderwijsinstelling en kinderopvangorganisatie in Nijmegen werkt volgens een ontwikkelingsgerichte aanpak.
2. De onderwijsinstellingen creëren gezamenlijk een doorgaande ontwikkelijn voor elke leerling/student, met soepele overdrachten en overgangen.
3. Aan leerlingen en studenten die extra uitdaging nodig hebben wordt deze geboden op alle onderwijsniveaus.
4. Er is sprake van een verbindende schoolcultuur: gemeente en onderwijsveld bevorderen actief burgerschap en sociale integratie voor kinderen en jongeren.
5. Onderwijsinstellingen en bedrijfsleven besteden meer aandacht aan studie- en beroepskeuze door goede informatie en door leerlingen/studenten de mogelijkheid te bieden om in de praktijk ervaring op te doen.
6. Iedereen krijgt op school de ondersteuning die hij/zij nodig heeft: passend, tijdig en in een integraal aanbod zonder overlap, breuken of gaten.
7. De ondersteuning op school en in de thuissituatie wordt op elkaar afgestemd. Ouders spelen daarbij een belangrijke rol.
8. De samenwerkende scholen ontwikkelen – aansluitend aan al bestaande trajecten – een programma van basiscompetenties uit voor het gehele onderwijs. In het hart van het programma staat de persoonlijke ontwikkeling.
9. We werken in een partnerschap met ouders. Ouders worden indien nodig ondersteund bij het nemen van hun rol als primair verantwoordelijke voor de ontwikkeling van hun kind.
10. Het succes van deze agenda staat of valt met de kwaliteit van de professionals. Bij elk agendapunt wordt aandacht besteed aan professionalisering in het onderwijs en de kinderopvang.

Bijlage: Intentieverklaring onderwijsbesturen

Pamflet Iedereen heeft talent!

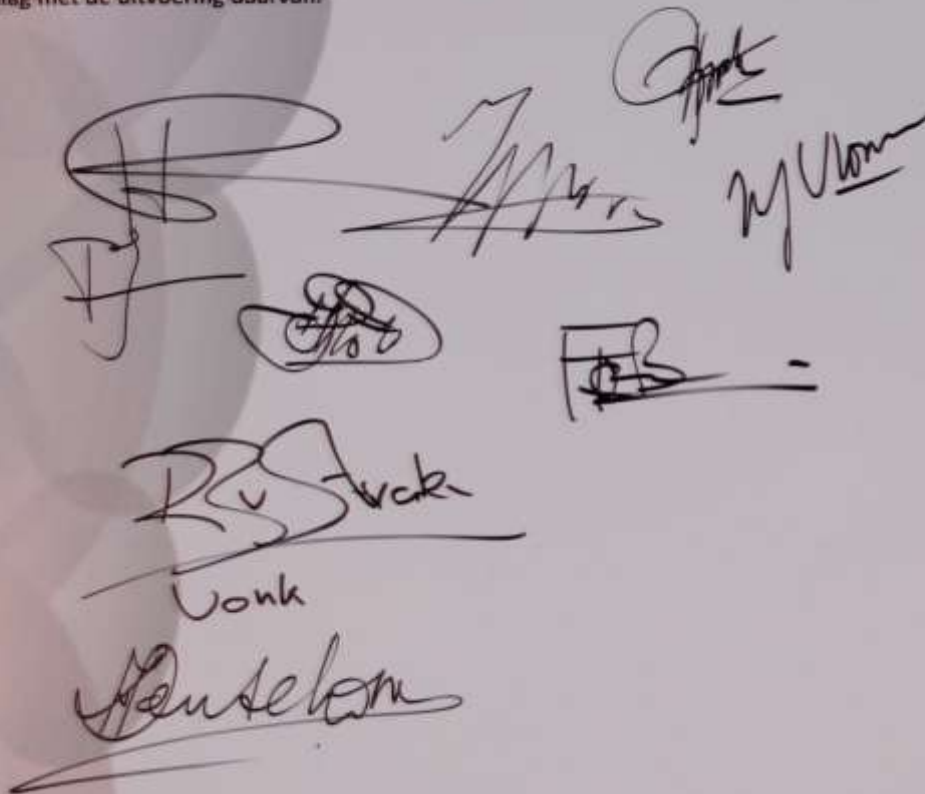
Iedereen heeft talent!

Samen gaan wij voor optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren in Nijmegen

We zetten in op het ontdekken, ontwikkelen en benutten van talenten van alle kinderen en jongeren in Nijmegen. Dat doen we door niet de nadruk te leggen op wat iemand niet kan, wat onvoldoende is of wat beperkingen zijn. We kiezen een positieve en ontwikkelingsgerichte benadering. We richten ons op wat kinderen en jongeren nodig hebben om zich, ongeacht het niveau, maximaal te kunnen ontwikkelen en een waardevolle bijdrage te kunnen leveren in werk en samenleving. Ieder kind of jongere doet daarbij mee! Dit is de rode draad voor de kinderopvang, het gehele onderwijs en de arbeidsloopbaan in Nijmegen: van peuter tot professional, van kinderdagverblijf tot universiteit.

Gemeente, onderwijs, kinderopvang, ouders, zorgaanbieders en werkgevers hebben daarbij uiteraard ieder hun eigen taken en mogelijkheden, maar samen voelen we ons verantwoordelijk om jonge mensen optimale ontwikkelingskansen te bieden.

Met de ondertekening van dit pamflet onderstrepen we de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de innovatie van het onderwijs en de kinderopvang in Nijmegen en gaan we de komende jaren samen actief aan de slag met de uitvoering daarvan.

The image shows several handwritten signatures in black ink. The signatures are arranged in a loose cluster. Some are more stylized and abstract, while others are more legible. The names 'Van der Vliet' and 'Van der Vliet' are visible among the signatures. The signatures are written on a light-colored background.

Adviescommissie Allochtonen
T.a.v. dhr. Yildirim
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum

Ons kenmerk
MO10/14.0003193

Contactpersoon
Loes Emons

Onderwerp
Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!'

Datum uw brief

Doorkiesnummer
(024) 3292948

Geachte heer Yildirim,

Elk kind is anders en heeft zijn eigen talenten en vermogens. Het is wat een individu bijzonder maakt. Talent beperkt zich niet tot diegenen die excelleren op het hoogste niveau. Of het nu gaat om ondernemen, innoveren, maken, bedenken of uitvoeren: we willen dat alle kinderen en jongeren in Nijmegen hun talenten maximaal ontwikkelen.

Het onderwijsveld (van voorschoolse periode tot en met universiteit) en de gemeente Nijmegen zien het als een gezamenlijke opdracht om samen met ouders de leerling of student te helpen zich te ontwikkelen en zijn plaats in de samenleving te vinden. Dat doen we door niet de nadruk te leggen op wat iemand niet kan, wat onvoldoende is of wat beperkingen zijn. We kiezen een positieve en ontwikkelingsgerichte benadering."

Met deze passage begint de innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!', die is opgesteld door een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers vanuit het gehele onderwijsveld in Nijmegen. De ontwikkeling van deze innovatie-agenda is gestart met een startnotitie, die eind november 2012 aan de gemeenteraad is aangeboden. Sindsdien hebben we geheel in lijn met de Stadsvisie een grote(re) rol gegeven aan het onderwijsveld en de kinderopvang om deze agenda invulling te geven.

Uw advies

In dit proces heeft ook uw commissie een rol gespeeld. Zo zijn er op initiatief van de commissie twee bijeenkomsten georganiseerd, waarin met 60 Nijmegenaren van Turkse achtergrond en 35 Marokkaanse vaders in de volle breedte is gesproken over het onderwijs in Nijmegen. Behalve levendige discussies, heeft dit proces ook een advies opgeleverd waarmee we niet alleen ons voordeel hebben gedaan in de Stuurgroep 'Iedereen heeft talent!', maar die ook bij toekomstige voorstellen kunnen worden benut. Een aantal punten willen wij daarbij expliciet benoemen:

- Uw adviescommissie benadrukt het belang van een cultuursensitieve aanpak in het onderwijs. Met de innovatie-agenda wordt gestreefd naar onderwijs dat breed toegankelijk is en waar de werkwijze in de klas wordt afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van het kind/de jongere. Niet alleen verschillen in aanleg en begaafdheid

Vervolgvel

1

zijn daarbij relevant. Ook verschillen in leerstijl, in achtergrond en verschillen tussen jongens en meisjes vragen om differentiatie.

- Uw commissie vraagt aandacht voor de communicatie met ouders en leerling. In de innovatie-agenda heeft ouderbetrokkenheid een belangrijke plek gekregen. De partners uit het onderwijsveld willen werken in partnerschap met ouders, waarbij ouders indien nodig worden ondersteund bij hun rol als opvoeder.
- Een ander belangrijk punt dat uw adviescommissie mee wil geven is dat het ontwikkelen van talenten begint bij het bieden van gelijke kansen. In de innovatie-agenda staan de ontwikkelingskansen van kinderen centraal. Maar dat betekent niet dat het bestrijden van achterstanden geen belangrijke doelstelling is. Zowel de gemeente als het onderwijs investeren vanuit hun reguliere beleid in het bestrijden van onderwijsachterstanden.

Resultaat

Als bijlage bij deze brief treft u het resultaat van dit proces ter informatie aan: de innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!'. In de gezamenlijke innovatie-agenda geven het onderwijsveld en kinderopvangorganisaties aan welke ambities ze hebben voor de komende jaren en vanuit welke visie ze met kinderen en jongeren willen omgaan. Het doel van de agenda is om alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. Ouders, onderwijs, kinderopvang, gemeente, werkgevers en zorgaanbieders hebben daarbij ieder uiteraard hun eigen verantwoordelijkheid. Ons college kan zich vinden in de ambities die door het onderwijsveld en de kinderopvang is benoemd.

Het vervolg

Uit de breed gedragen ambities in de innovatie-agenda spreekt betrokkenheid en enthousiasme vanuit het veld om te gaan werken middels een positieve en ontwikkelingsgerichte aanpak. Het is van belang dat de innovatie-agenda nu wordt doorvertaald in beleid en werkwijzen van de betrokken organisaties. De huidige stuurgroep zal blijven bestaan en ook de kinderopvang blijft nauw betrokken bij het vervolg. Voor zover de gemeente verantwoordelijk of betrokken is bij het onderwijs, zullen wij bijdragen aan het operationaliseren en concretiseren van de ambities en de innovatie-agenda betrekken bij voorstellen die wij doen aan de gemeenteraad. Daarbij zullen we uiteraard ook de door uw commissie gemaakte opmerkingen en adviezen ter harte nemen.

Wij danken u voor uw inbreng en hopen opnieuw op uw advies te mogen rekenen bij het vervolg.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

drs. B. van der Ploeg

Bijlage: Innovatie-agenda "Iedereen heeft talent!"

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Adviescommissie JMG
T.a.v. mevrouw Bongers
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum

Ons kenmerk
MO10/14.0003192

Contactpersoon
Loes Emons

Onderwerp
Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!'

Datum uw brief

Doorkiesnummer
(024) 3292948

Geachte mevrouw Bongers,

Elk kind is anders en heeft zijn eigen talenten en vermogens. Het is wat een individu bijzonder maakt. Talent beperkt zich niet tot diegenen die excelleren op het hoogste niveau. Of het nu gaat om ondernemen, innoveren, maken, bedenken of uitvoeren: we willen dat alle kinderen en jongeren in Nijmegen hun talenten maximaal ontwikkelen.

Het onderwijsveld (van voorschoolse periode tot en met universiteit) en de gemeente Nijmegen zien het als een gezamenlijke opdracht om samen met ouders de leerling of student te helpen zich te ontwikkelen en zijn plaats in de samenleving te vinden. Dat doen we door niet de nadruk te leggen op wat iemand niet kan, wat onvoldoende is of wat beperkingen zijn. We kiezen een positieve en ontwikkelingsgerichte benadering."

Met deze passage begint de innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!', die is opgesteld door een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers vanuit het gehele onderwijsveld in Nijmegen. De ontwikkeling van deze innovatie-agenda is gestart met een startnotitie, die eind november 2012 aan de gemeenteraad is aangeboden. Sindsdien hebben we geheel in lijn met de Stadsvisie een grote(re) rol gegeven aan het onderwijsveld en de kinderopvang om deze agenda invulling te geven.

Uw advies

In dit proces heeft ook uw commissie een advies gegeven waarmee wij niet alleen ons voordeel hebben gedaan in de Stuurgroep 'Iedereen heeft talent!', maar welke ook bij toekomstige voorstellen kan worden benut. Een aantal punten willen wij daarbij expliciet benoemen:

- Uw adviescommissie wijst op het belang van voortdurend leren. De innovatie-agenda richt zich inderdaad met name op het onderwijs aan kinderen en jongeren, zodat zij goed worden voorbereid op hun toekomstige plak in de samenleving van morgen. Dit neemt niet weg dat de gemeente daarnaast vanuit haar reguliere beleid ook blijft investeren in bijvoorbeeld re-integratie en volwasseneducatie.

Vervolgvel

1

- Uw adviescommissie vraagt aandacht voor de excellentie van praktisch handelen. Dit punt is expliciet in de innovatie-agenda meegenomen. Ook in ons reguliere beleid vragen wij voortdurend aandacht voor de ontwikkeling van praktisch handelen voor jongeren die daar hun talenten hebben liggen.
- Tenslotte legt uw adviescommissie de nadruk op belangrijke competenties als samenwerking, maatschappelijke betrokkenheid, cultuur, etc. Met de innovatie-agenda spreken de partners in het onderwijs de ambitie uit om een programma van basiscompetenties uit te werken, waarbij de persoonlijke ontwikkeling centraal staat. In het hart van dat programma zijn ook de door u genoemde vaardigheden opgenomen, naast competenties als sociale vaardigheden, actief burgerschap en creativiteit.

Resultaat

Als bijlage bij deze brief treft u het resultaat van dit proces ter informatie aan: de innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!'. In de gezamenlijke innovatie-agenda geven het onderwijsveld en kinderopvangorganisaties aan welke ambities ze hebben voor de komende jaren en vanuit welke visie ze met kinderen en jongeren willen omgaan. Het doel van de agenda is om alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden zich zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen. Ouders, onderwijs, kinderopvang, gemeente, werkgevers en zorgaanbieders hebben daarbij ieder uiteraard hun eigen verantwoordelijkheid. Ons college kan zich vinden in de ambities die door het onderwijsveld en de kinderopvang is benoemd.

Het vervolg

Uit de breed gedragen ambities spreekt betrokkenheid en enthousiasme vanuit het veld om te gaan werken middels een positieve en ontwikkelingsgerichte aanpak. Het is van belang dat de innovatie-agenda nu wordt doorvertaald in beleid en werkwijzen van de betrokken organisaties. De huidige stuurgroep zal blijven bestaan en ook de kinderopvang blijft nauw betrokken bij het vervolg. Voor zover de gemeente verantwoordelijk of betrokken is bij het onderwijs, zullen wij bijdragen aan het operationaliseren en concretiseren van de ambities en de innovatie-agenda betrekken bij voorstellen die wij doen aan de gemeenteraad. Daarbij zullen we uiteraard ook de door uw commissie gemaakte opmerkingen ter harte nemen.

Wij danken u voor uw inbreng en hopen opnieuw op uw advies te mogen rekenen bij het vervolg.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent!'

Korte Nieuwstraat 66511 PP Nijmegen

Telefoon 14024

Telefax (024) 323 59 92

E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres Postbus 9105 6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum
10 december 2013

Ons kenmerk
MO10/13.0015874

Contactpersoon
Loes Emons

Onderwerp
Voortgang Onderwijsvisie

Datum uw brief

Doorkiesnummer
(024) 329 2948

Geachte leden van de Raad,

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de Nijmeegse Onderwijsvisie.

Startnotitie

In november 2012 is u de startnotitie voor de Onderwijsvisie aangeboden. Daarin is aangekondigd dat naar aanleiding van een aantal landelijke en lokale ontwikkelingen, waaronder de invoering van Passend Onderwijs en de Transities in het sociale domein, de gemeente in coproductie met de Nijmeegse onderwijsinstellingen een overkoepelende visie gaat ontwikkelen voor het onderwijs. De volgende thema's zijn daarbij door u als Raad onder andere benoemd: de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt, de aansluiting van onderwijs op zorg en ondersteuning in de wijk, het bestrijden van voortijdig schoolverlaten, het verbeteren van de overgangsmomenten, ouderparticipatie en het bevorderen van de zelfredzaamheid.

Stuurgroep

Naar aanleiding van de Startnotitie is een Stuurgroep in het leven geroepen met een bestuurlijke vertegenwoordiging van het gehele onderwijsveld in Nijmegen (PO, VO, ROC, HAN en RU). Ook de kinderopvangorganisaties zijn actief betrokken bij de totstandkoming van de visie. In het proces wordt (o.a. via de Stuurgroep) ook de input van vertegenwoordigers van werkgevers, zorgaanbieders, regiogemeenten, adviescommissies, experts, oudergeledingen en leerlingen-/studentenraden in de visie opgenomen.

Rode draad Onderwijsvisie: Iedereen heeft talenten!

Op basis van al deze input en de ingezette koers in de Stadsvisie is bij het ontwikkelen van de Onderwijsvisie gekozen voor een focus op "talentontwikkeling" als rode draad in de gehele onderwijs- en arbeidsloopbaan: van peuter tot professional, van kinderdagverblijf tot universiteit. Samen voelen we ons verantwoordelijk om jonge mensen optimale ontwikkelingskansen te bieden. Dat doen we door niet langer de nadruk te leggen op wat iemand niet kan, wat onvoldoende is of wat beperkingen zijn. We kiezen een positieve en handelingsgerichte

Vervolgvel

1

benadering en richten ons op wat kinderen en jongeren nodig hebben om zich maximaal te kunnen ontwikkelen en een waardevolle bijdrage te kunnen leveren in werk en samenleving.

De Nijmeegse aanpak onderscheidt zich door vier aspecten:

- Iedereen heeft talenten. Talentontwikkeling beperkt zich niet tot degenen die excelleren op het hoogste niveau. Scholen en onderwijsinstellingen werken samen om talentherkenning en -ontwikkeling een vaste plaats in hun programma's te bieden. Sleutelwoorden hierbij zijn: differentiatie en doorlopende leerlijnen.
- Talentontwikkeling staat in het teken van de samenleving van morgen. Wat vragen bedrijven en instellingen? Wat vraagt de kennis- en informatiemaatschappij? We stimuleren nieuwe initiatieven om de aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verbeteren.
- Iedereen doet mee. Dat betekent dat we ondersteuning bieden als het even niet goed gaat en aanvullende arrangementen als langdurige ondersteuning nodig is.
- We werken aan een fundament van basiscompetenties, die elke leerling in zijn schoolperiode mee krijgt. Dat kan niet zonder tegelijkertijd te werken aan state-of-the-art onderwijs: daarbij gaat het om gebouwen, ICT en faciliteiten, maar vooral om de kwaliteit van de professional.

Onderwijsconferentie

Op maandagmiddag 10 februari 2014 presenteren we een eerste proeve van de gezamenlijke Onderwijsvisie van gemeente, onderwijsveld en kinderopvangorganisaties tijdens een onderwijsconferentie. Onze ambitie is om tijdens de conferentie enerzijds bij zoveel mogelijk partijen commitment te verkrijgen voor de uitgangspunten van de visie en anderzijds om concrete afspraken te kunnen maken over de uitvoering. Uiteraard is de gemeenteraad ook uitgenodigd. Een vooraankondiging hiervoor heeft u inmiddels ontvangen.

Vervolgproces

De uitkomsten van de conferentie worden in de periode februari/maart 2014 verwerkt om de visie in de tweede helft van 2014 aan uw raad aan te kunnen bieden.

Hoogachtend,

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

drs. B. van der Ploeg

Toelichting over de behandeling van:

Brief van het college van B&W

d.d. 13 november 2012 inzake “Aanbieding startnotitie Onderwijsvisie”

Van:	Het college van B&W van 13 november 2012		
Doel:	Opinie vormen		
Toelichting:	Brief van het college van B&W d.d. 13 november 2012 inzake “Aanbieding startnotitie Onderwijsvisie” Het college van B&W heeft voorliggende startnotitie “Onderwijsvisie” opgesteld. Verschillende landelijke en lokale ontwikkelingen hebben aanleiding gegeven om deze startnotitie op te stellen, het betreft o.a. de transitie van het sociale domein, de invoering van de Participatiewet en de wetswijziging Passend Onderwijs. Daarnaast wordt beschreven waar het Nijmeegse onderwijsbeleid zich de komende tijd op gaat richten en wat de prioriteiten daarbij zijn. De komende periode wil het college samen met de Nijmeegse onderwijsinstellingen een overkoepelende visie gaan ontwikkelen, de onderwijsvisie komt tot stand in coproductie tussen gemeente en onderwijsbesturen. Het gaat om het basis en voortgezet onderwijs, het MBO en het hoger onderwijs. Thema's die het college in ieder geval gezamenlijk wil uitwerken zijn de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en de aansluiting tussen ondersteuning en onderwijs. Dit traject sluit aan op het langetermijntraject van de Stadsvisie. Bespreking in kamerronde In de kamerronde tijdens de Politieke Avond van 28 november 2012 wil het college met de raad van gedachten wisselen over de inhoud van de startnotitie en de verdere uitwerking daarvan. De definitieve Onderwijsvisie wordt naar verwachting in juni 2013 aan de raad voorgelegd.		
Naam steller:	M. van Minnen	Tel. steller:	024 – 329 91 21
E-mail steller:	m.van.minnen@nijmegen.nl		
Bijlagen:	1. Brief van het college van B&W d.d. 13 november 2012 inzake “Aanbieding startnotitie Onderwijsvisie”. Ter inzage via dropbox, internet, Raadsgriffie en Informatiebalie 1. Startnotitie “Naar een Onderwijsvisie 2013-2017”		

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 29 81
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Verzenddatum
13 november 2012

Ons kenmerk
MO10/12.0020537

Contactpersoon
Martine van Minnen

Onderwerp
Aanbieding startnotitie Onderwijsvisie

Datum uw brief
nvt

Doorkiesnummer
(024) 329 9121

Geachte leden van de raad,

Goed onderwijs is van groot belang om optimale kansen te creëren voor de stad Nijmegen en haar burgers. Het vervult een grote rol bij de talentontwikkeling van kinderen, jongeren en volwassenen en is belangrijk voor het economisch succes van individuen. De komende periode willen wij samen met de Nijmeegse onderwijsinstellingen een overkoepelende visie gaan ontwikkelen voor het onderwijs. In het kader hiervan hebben wij een startnotitie opgesteld, die we u hierbij aanbieden.

Er zijn verschillende landelijke en lokale ontwikkelingen die aanleiding hebben gegeven tot het opstellen van deze startnotitie. Het gaat dan bijvoorbeeld om de transitie van het sociale domein, de invoering van de Participatiewet en de wetwijziging Passend Onderwijs. In de notitie beschrijven we als gemeente gezamenlijk met de onderwijsinstellingen waar het Nijmeegse onderwijsbeleid zich de komende tijd op gaat richten en welke prioriteiten we daarbij stellen. De Onderwijsvisie komt dan ook tot stand in coproductie tussen de gemeente en de onderwijsbesturen. Hierbij gaat het om het basis en voortgezet onderwijs, het MBO en het hoger onderwijs. Dit traject sluit aan op het langetermijntraject van de Stadsvisie.

Thema's die wij in dit kader in ieder geval gezamenlijk willen uitwerken zijn de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en de aansluiting tussen ondersteuning en onderwijs. Verder halen we middels een interactief proces in de stad thema's op die leven. Hierbij gaan we in gesprek met leerlingen, ouders, docenten, werkgevers, kinderopvangaanbieders, zorg- en welzijnsinstellingen, de adviescommissies en experts. Dit proces sturen wij als gemeente samen met het onderwijs aan. In bijgaand document hebben we het proces nader beschreven.

Graag wisselen wij met u van gedachten over de inhoud van deze startnotitie en de uitwerking die de startnotitie in de komende maanden zal krijgen.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls

drs. B. van der Ploeg

Startnotitie

Naar een Onderwijsvisie 2013-2017

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en doel.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doel	3
2. Kader.....	4
2.1 Wettelijk kader	4
2.2 Ontwikkelingen	4
2.3 Inhoudelijk kader	7
2.4 Financieel kader	8
3. Proces en planning	10
3.1 Partners	10
3.2 Hoe geven we het proces vorm?	10
Bijlagen	
Bijlage 1: Cijfers.....	13
Bijlage 2: Wettelijke taken gemeente	16
Bijlage 3: Betrokkenheid andere programma's	17

1. Aanleiding en doel

1.1 Aanleiding

Nijmegen is een kennisstad met een breed aanbod aan onderwijsvoorzieningen. De aanwezigheid van kennisinstellingen als de Radboud Universiteit Nijmegen, het UMC St Radboud, de Hogeschool Arnhem Nijmegen, het ROC en kwalitatief goed basis- en voortgezet onderwijs zijn belangrijk voor de groei van de Nijmeegse economie. Ze stimuleren de komst van nieuwe hoogopgeleide werknemers naar Nijmegen en leveren werkgelegenheid.

Goed onderwijs is van groot belang om optimale kansen te creëren voor de stad Nijmegen en haar burgers. Het vervult een grote rol bij de talentontwikkeling van kinderen, jongeren en volwassenen en is belangrijk voor het economisch succes van individuen. Mensen met een hoge opleiding verdienen meer, hebben minder kans om werkloos te worden en participeren meer op de arbeidsmarkt.¹ Ook is onderwijs een instrument dat leidt tot sociale stijging en de verschillen tussen sociale milieus verkleint.²

Daarnaast is het ook belangrijk voor de stad als geheel dat mensen goed opgeleid zijn, omdat onderwijs belangrijke positieve economische en maatschappelijke gevolgen heeft. Een hoger opleidingsniveau van de bevolking draagt bij aan ontwikkeling van de kenniseconomie. In het huidige tijdsgewricht is de kenniseconomie van groot belang voor steden. In het economisch beleid nemen kennisintensieve bedrijvigheid en creatieve bedrijvigheid een steeds belangrijker plaats in. Semiconductors, Health en Technology, Energie en Milieu en Toerisme zijn in Nijmegen de speerpunten. Onderzoek wijst uit dat grootstedelijke regio's die de afgelopen jaren niet hebben geprofiteerd van de kenniseconomie, meer last hebben van remmende factoren als hoge concentraties van laagopgeleiden in achterstandswijken, criminaliteit, onveiligheid, en congestie. Een kennisintensieve stad biedt ook kansen voor andere werknemers. Het relatief hoge inkomen van kenniswerkers creëert werkgelegenheid in de dienstensector.

Bovendien blijkt dat mensen met meer opleiding gezonder zijn, langer leven, minder vaak voor komen in criminaliteitscijfers, meer maatschappelijk betrokken zijn en vaker participeren in de maatschappij. Een schoolverlater met een diploma op het tweede MBO-niveau of een HAVO/VWO-diploma heeft bijvoorbeeld twee keer zoveel kans op een baan, heeft minder vaak een uitkering nodig, doet minder een beroep op de jeugdzorg en komt vijf keer minder in aanraking met politie en justitie dan een jongere zonder startkwalificatie.³ En daarnaast fungeert de school ook als een vindplaats, waar eventuele problemen bij kinderen vroegtijdig kunnen wordenesignaleerd en verholpen.

1.2 Doel

Het doel van deze startnotitie is om te komen tot een Onderwijsvisie 2013-2017, die aangeeft welke ambities Nijmegen heeft op het gebied van onderwijs. Op dit moment bestaat er geen overkoepelende visie op het onderwijs in Nijmegen, maar zijn er alleen verschillende visies op onderdelen. We vinden het belangrijk om deze visies meer met elkaar te verbinden. Ook een aantal nieuwe ontwikkelingen, zoals de transitie van het sociaal domein, de invoering van de participatiewet en de komst van het passend onderwijs zijn aanleiding voor ons om een onderwijsvisie op te stellen. Een nadere beschrijving van deze ontwikkelingen is te vinden in het volgende hoofdstuk.

In het coalitieakkoord 2010-2014 'Werken aan een duurzame toekomst' is opgenomen dat we een educatieve coalitie willen vormen met het onderwijs, om het onderwijs toekomstbestendig te maken. Daar willen wij met de Onderwijsvisie mede vorm aan geven. De Onderwijsvisie wordt dan ook gezamenlijk opgesteld door het onderwijs, van het basisonderwijs tot hoger onderwijs, en de gemeente. Ook worden een aantal belangrijke partners betrokken, zoals werkgevers en de kinderopvang, maar ook kennis van wetenschappers en externe deskundigen willen we benutten. Gezamenlijk onderzoeken we wat de thema's en prioriteiten zijn voor de komende jaren en welke acties we daarop het beste kunnen ondernemen. Uiteindelijk dient dit te leiden tot een Lokale Educatieve Agenda voor Nijmegen, waarop het gemeentelijke beleid en het beleid van het onderwijs waar nodig wordt aangepast. Op dit moment wordt er in Nijmegen gewerkt aan de Stadsvisie 2020. We kiezen er toch voor een apart traject te volgen voor het onderwijs, omdat de stadsvisie over een langere periode gaat en voor meer onderwerpen geldt en daardoor abstracter is.

¹ Onderwijsbeleid in Nederland. De kwantificering van effecten, CPB 6 juni 2011

² Nieuwe ronde, nieuwe kansen; sociale stijging en daling in perspectief, Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling.

³ "Wie neemt het op voor de stedelijke economie?", essay opgesteld door Public Result (voorheen Stadnetwerk B.V.) in opdracht van het Ministerie van VROM/WWI.

2. Kader

De Onderwijsvisie beschrijft de richting die we met het onderwijs in Nijmegen op willen de komende jaren. In dit hoofdstuk schetsen wij de kaders waarbinnen deze visie de komende periode uitgewerkt zal worden. Daartoe gaan we in op de onderscheiden wettelijke taken van de gemeente en het onderwijs, benoemen we een aantal relevante landelijke en lokale ontwikkelingen, gaan we nader in op een tweetal relevante thema's en schetsen we het financiële kader.

2.1 Wettelijk kader

De gemeente en het onderwijs hebben ieder een autonome bevoegdheid en onderscheiden wettelijke taken op het gebied van het onderwijs. De gemeente heeft een zorgplicht voor openbaar onderwijs, heeft een rol bij het voorkomen van voortijdig schoolverlaten en is verantwoordelijk voor de onderwijshuisvesting, de handhaving van de leerplicht, het leerlingenvervoer, voor- en vroegschoolse educatie (VVE), schakelklassen en handhaving en toezicht kinderopvang. In de bijlage gaan wij hier nader op in.

Het onderwijs heeft de wettelijke taak om goed onderwijs te bieden en heeft hierbij met name een kwalificerende en socialiserende functie. De school dient leerlingen voor te bereiden op vervolgonderwijs en/of toekomstige arbeid door de daarvoor benodigde kennis en vaardigheden over te dragen. Op basis van de wetwijziging Passend Onderwijs die op 1 augustus 2014 wordt ingevoerd, dienen scholen ook aan alle leerlingen een passend onderwijsaanbod te bieden. Hierover is wettelijk vastgelegd dat met de gemeente overleg gevoerd dient te worden, evenals de gemeente waarschijnlijk overleg moet voeren met de scholen over de decentralisatie van de Jeugdzorg. Scholen vervullen daarnaast een socialiserende functie: zij bereiden leerlingen voor op deelname aan de samenleving, door hen te vormen in waarden, normen en attitudes die daarvoor nodig zijn.

Daarnaast vervullen scholen ook een maatschappelijke rol en in dat kader worden steeds meer vragen gesteld aan scholen. Het gaat dan bijvoorbeeld om burgerschapsvorming, tegengaan van segregatie en het voorkomen van alcoholmisbruik. In Nijmegen wordt ook door de gemeente en de scholen actief samengewerkt op onderdelen die niet direct tot de wettelijke taken behoren. Zo worden sport, bewegen en gezondheid gestimuleerd binnen het onderwijs, is er cultuur-, natuur- en milieueducatie op scholen, wordt een beleid gemengde scholen gevoerd en wordt gezamenlijk aandacht besteed aan de overgangsmomenten in het onderwijs.

2.2 Ontwikkelingen

Er zijn verschillende landelijke en lokale ontwikkelingen die aanleiding geven een Onderwijsvisie op te stellen. Onderstaand gaan wij nader in op deze ontwikkelingen.

Regeerakkoord

Op 29 oktober 2012 hebben de PvdA en de VVD het regeerakkoord "Bruggen slaan" gesloten. Over het onderwijs zijn er verschillende passages opgenomen in het akkoord. De belangrijkste wijzigingen betreffen het verhogen van de kwaliteit van het onderwijs in het basis- en voortgezet onderwijs en het ROC, het voortaan laten vallen van het peuterspeelzaalwerk onder de Wet Kinderopvang en het doordecentraliseren van de onderwijshuisvesting voor wat betreft het buitenonderhoud. Bij de bepaling over het peuterspeelzaalwerk is opgenomen dat 'bestaande gemeentelijke financiering' hierbij betrokken wordt. Verder wordt in verband met de doordecentralisatie € 256 miljoen voor onderwijshuisvesting uit het gemeentefonds gehaald. De exacte gevolgen hiervan zijn op dit moment nog niet duidelijk.

Economische crisis

De economische crisis waar we ook in Nijmegen last van hebben heeft op verschillende manieren gevolgen voor het onderwijs. De Onderwijsraad benoemt een drietal gevolgen: veranderingen in landelijke uitgaven met betrekking tot het onderwijs, veranderingen in de vraag naar en het aanbod van onderwijs en arbeidsmarktgevolgen voor afgestudeerden. Landelijk is zichtbaar dat jongeren langer opleidingen blijven volgen omdat hun arbeidsmarktperspectief minder is en dat er sprake is van een bewustere studiekeuze onder jongeren. Daarnaast is er ook waarschijnlijk sprake van een daling van het aantal stageplaatsen in Nederland waar jongeren gebruik van kunnen maken.⁴

Krimp

In Nijmegen is sprake van demografische krimp in de bestaande stad en in de regio. Daarentegen zien we groei in Nijmegen Noord. Deze demografische ontwikkelingen hebben gevolgen voor het

⁴ J.M. Waterreus, Onderwijsraad, Gevolgen van de economische crisis voor het hoger onderwijs.

onderwijs in Nijmegen en specifiek voor de onderwijshuisvesting. Op lange termijn ontstaat er overcapaciteit in de bestaande stad, terwijl nieuwbouw dient plaats te vinden in Nijmegen Noord. Door de gemeente en het onderwijs wordt op dit moment gewerkt aan een strategisch huisvestingsplan, waarin een lange termijn visie is opgenomen op de huisvesting van scholen.

Minder belangstelling VMBO/MBO

In Nijmegen is het aandeel VMBO-leerlingen lager dan het landelijk gemiddelde. Uit onderzoek blijkt dat na 2017 naar verwachting een forse daling plaatsvindt in het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het voortgezet onderwijs. Daarnaast is er sprake van een opwaartse stroom. Een aantal leerlingen dat voorheen naar de basisberoepsgerichte leerweg ging in het VMBO komt nu in de kaderberoepsgerichte leerweg terecht en leerlingen die daar naar toe gingen komen nu op de theoretische leerweg terecht, waarvan de leerlingen dan weer zoveel mogelijk op de HAVO proberen te komen. Dit leidt ook tot een afname van de groei van het aantal leerlingen in het MBO.

Kwaliteit onderwijs

De kwaliteit van het onderwijs is essentieel om leerlingen hun talenten zo optimaal mogelijk te laten ontwikkelen. Jaarlijks beoordeelt de inspectie of scholen voldoen aan de normen voor basiskwaliteit. Dat gebeurt op basis van gegevens over de opbrengsten, de jaarverslaggeving van het bestuur en signalen over scholen of opleidingen. Als niet aan de normen wordt voldaan onderzoekt de inspectie of de school zwak of zeer zwak is. In Nijmegen voldoen alle basisscholen en scholen voor regulier voortgezet onderwijs op dit moment aan de eisen van de inspectie. Wel zijn er een aantal opleidingen van het voortgezet speciaal onderwijs en het ROC die als zwak beoordeeld worden.

Cruciaal voor goed onderwijs is de leraar. Er zijn veel goede leraren, maar ook veel leraren die zich kunnen verbeteren. Uit landelijk onderzoek blijkt dat bijna één op de acht leraren in het basisonderwijs onvoldoende scoort op tenminste één van de drie basisvaardigheden. In het voortgezet onderwijs gaat het om ruim één op de vijf leraren.

Actieplan MBO

Landelijk heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen in februari 2012 het Actieplan MBO 2011-2015 'Focus op vakmanschap' aan de Kamer aangeboden, waarmee zij de kwaliteit van het MBO wil verhogen. In het regeerakkoord 'Bruggen slaan' dat op 29 oktober 2012 door de PvdA en de VVD is gesloten, is afgesproken dat dit actieplan wordt voortgezet. De belangrijkste maatregelen die worden ingevoerd met het actieplan zijn het verkorten van de duur van de meeste MBO 4-opleidingen van 4 naar 3 jaar, het beëindigen van de drempelloze instroom voor MBO niveau 2 (het niveau van de startkwalificatie) en het invoeren van entreeopleidingen. Entreeopleidingen zijn trajecten van 1 jaar bedoeld voor jongeren die niet het diploma hebben om direct toegelaten te worden tot niveau 2, waarin jongeren een entreetoets maken. Als ze deze halen, kunnen ze vervolgens instromen in niveau 2, anders worden ze toe geleid naar de arbeidsmarkt.

Convenant bestrijding voortijdig schoolverlaten

Als leerlingen het onderwijs verlaten, zonder minimaal een diploma niveau 2 te hebben behaald, worden zij aangeduid als voortijdig schoolverlater.⁵ Het eerste halfjaar van 2012 zijn door de gemeente, het MBO en de scholen voor voortgezet onderwijs convenanten getekend met de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen over het terugdringen van voortijdig schoolverlaten. De landelijke doelstelling is om in 2016 nog maximaal 25.000 voortijdig schoolverlaters te hebben.

Jaarlijks vallen ongeveer 300-400 Nijmegenaren die een MBO-opleiding volgen zonder startkwalificatie uit. In het schooljaar 2010/2011 ging het om 12%. Dit is een daling ten opzichte van voorgaande jaren, maar nog steeds een stuk hoger dan het landelijk gemiddelde dat 7,2% bedroeg. Dit beeld is ook zichtbaar in andere steden, ook daar is het uitvalpercentage hoger dan het landelijk gemiddelde, maar daar zijn de uitvalpercentages gemiddeld lager/sneller gedaald dan in Nijmegen. Op het ROC geldt ook dat Nijmeegse leerlingen het slechter doen dan leerlingen uit de regio. Dit kan mogelijke (mede) worden verklaard door het relatief grote aandeel leerlingen met lage startkansen onder de Nijmeegse studenten.

Passend onderwijs

Per 1 augustus 2014 wordt de Wet Passend Onderwijs ingevoerd. Doel van deze wet, die op 1 oktober 2012 door de Eerste Kamer is aangenomen, is dat zorg en ondersteuning van leerlingen dichterbij de school beschikbaar komen en bij voorkeur in de klas zelf ingezet worden. Het aantal

⁵ Ook een Havo/VWO-diploma volstaat

kinderen dat gebruikmaakt van dure extra zorg en ondersteuning in het onderwijs, bijvoorbeeld door naar het speciaal onderwijs te gaan of door gebruik te maken van extra ondersteuning in de vorm van rugzakjes, moet worden teruggedrongen en er moet een meer integrale aanpak komen van het kind en zijn leer- en opvoedomgeving.

Transitie Sociaal Domein

In november 2011 is door de raad het Wmo-beleidsplan: “Solidair, samen en solide” vastgesteld. Hiermee is een transitie ingezet van het sociaal domein, met vier belangrijke uitgangspunten: focus op en ontzien van kwetsbare groepen; zelfregie, samenredzaamheid en een inclusieve samenleving; ontschotting en maatwerk en preventie vóór curatie.

Met de decentralisatie van de functies Begeleiding en de Persoonlijke Verzorging uit de AWBZ en taken uit de Jeugdzorg, kunnen we meer samenhang creëren in het aanbod van zorg en welzijn, ook in relatie tot het onderwijs. Deze transitie geven we samen met de scholen, instellingen, het zorgkantoor en onze bewoners vorm. Eén integraal plan, en zo simpel mogelijk, met minimale regeldruk voor de professional. Hoewel de precieze implicaties nog onduidelijk zijn, zeker is dat de bezuinigingsopgave die in het regeerakkoord ‘Bruggen slaan’ is gekoppeld aan de decentralisatie van de AWBZ en de Jeugdzorg aanzienlijk groter is dan in het vorige regeerakkoord.

Met het oog op betere samenhang tussen onderwijs, zorg en welzijn is de proef van belang die schoolbesturen, GGD, NIM en Gemeente nu uitvoeren met schoolondersteuningsteams in Dukenburg. Hierin wordt geregeld dat de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en (school)maatschappelijk werk op school participeren in schoolinterne ondersteuningsteams. Hierin worden ook de relevante disciplines van de school betrokken (Intern Begeleider, Ambulante Begeleider, etc.) en wordt (indien echt nodig) de doorleiding naar het speciaal onderwijs verzorgd. De link naar het Sociale Wijkteam in Dukenburg wordt goed gelegd via het (school)maatschappelijk werk.

Participatiewet

In het Regeerakkoord is opgenomen dat een participatiewet wordt ingevoerd. Deze wet, die het wetsvoorstel rond de Wet Werken naar Vermogen, vervangt, bundelt de regelingen voor mensen met arbeidsvermogen. Deze wet gaat in per 1 januari 2014. Met de wet wordt een quotumregeling ingevoerd voor mensen met een arbeidshandicap door grotere werkgevers. Naarmate het aantal plaatsen in de sociale werkvoorziening afneemt, neemt het aantal reguliere plaatsen voor arbeidsgehandicapten toe. De quotumregeling wordt vanaf 1 januari 2015 (het jaar waarin de nieuwe wet ook voor bestaande gevallen in de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) gaat gelden) in zes jaar stapsgewijs ingevoerd.

Daarnaast wordt in Nijmegen ingezet op regionalisering op het domein Werk. Hiervoor zijn door de raad op 30 november 2011 enkele uitgangspunten vastgesteld, die zijn verwerkt in de *Intentieverklaring WVVN: regionale samenwerking*. De samenwerking gaat in per 1 januari 2013 en behelst minimaal het werken volgens één gezamenlijke ontwikkelde werkmethode, waarbij er in de regio een voor klanten en werkgevers herkenbaar dienstverleningsconcept is, maar op lokaal niveau op doelgroepen gericht beleid mogelijk blijft.

Stadsvisie

In Nijmegen wordt op dit moment een stadsvisie ontwikkeld, die antwoord moet geven op de vraag: ‘Hoe ziet Nijmegen er uit in 2020?’ Om te komen tot een stadsvisie worden diverse interactieve middelen ingezet, die de inwoners van Nijmegen de mogelijkheid bieden mee te denken over de visie. Zo is er een wijkenkaravaan gehouden en zijn er stadsdebatten georganiseerd. Hieruit kwam onder meer naar voren dat Nijmegenaren het belangrijk vinden dat er sprake is van samenredzaamheid, dat aan burgers en initiatieven de ruimte wordt gegeven en dat Nijmegen een duurzame stad is.

De opbrengsten van de stadsvisie nemen we uitdrukkelijk mee bij het ontwikkelen van een onderwijsvisie. We zijn echter van mening dat een aparte onderwijsvisie wel meerwaarde heeft, omdat de stadsvisie betrekking heeft op een langere termijn en daarmee wat abstracter is. Met de onderwijsvisie willen we als stad vaststellen waar we naar toe willen met het onderwijs in de komende jaren en hoe we dat gaan bereiken.

Nijmegen kennisstad en het stimuleren van vakmanschap

Nijmegen is een kennisstad: we hebben een hoogopgeleide bevolking, we hebben vooraanstaande kennisinstellingen, we hebben kennisintensieve bedrijven. Dit is van groot belang voor de ontwikkeling van de Nijmeegse economie. Naast kennisintensieve bedrijven, is ook vakmanschap van groot

belang. Vakmanschap bepaalt de veerkracht van de samenleving. Onze economie heeft goed opgeleide vakmensen nodig: van secretaresses, installateurs en verpleegkundigen tot tandtechnici en opticiens.

Gezonde en sportieve school

De school is een belangrijke plek om te werken aan de gezondheid van kinderen. In Nijmegen bestaan hiertoe verschillende initiatieven, die worden gebundeld binnen het concept Gezonde School. Dit is belangrijk, omdat gezonde mensen in het algemeen een betere kwaliteit van leven hebben, beter voor zichzelf kunnen zorgen, minder beroep doen op de zorg en beter en langer kunnen participeren in de maatschappij. Specifiek voor leerlingen leidt het tot betere schoolprestaties en minder uitval. Gezondheid kan op verschillende manieren vorm krijgen, bijvoorbeeld door een gezond leefklimaat, een gezonde schoolkantine, een alcoholvrije school, maar ook door het stimuleren van beweging van kinderen. Door samenwerking met sportverenigingen, de GGD en het inzetten van combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches stimuleren we dit laatste. Eerste resultaten van een onderzoek van de GGD⁶ onder leerlingen uit klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs in Nijmegen laten zien dat er sprake is van een daling voor wat betreft alcoholgebruik, roken en drugsgebruik onder jongeren. Voor de onderwerpen 'voeding' en 'beweging' is nog geen verbetering zichtbaar.

Dagarrangementen en Integrale Kindcentra

In Nijmegen worden op basis van de Kadernotitie Brede Scholen alle scholen doorontwikkeld naar brede scholen, met een breed aanbod aan voorzieningen. De doelstelling van dit beleid wordt als volgt omschreven: "In de toekomst moet ieder kind in Nijmegen, van geboorte tot het naar het Voortgezet Onderwijs gaat, gebruik kunnen maken van een arrangement dat aansluit op de individuele behoefte en mogelijkheden". Deze doelstelling wordt uitgewerkt door aan te geven dat het gaat om het bevorderen van de ontwikkeling van het kind in zijn sociale context door het begeleiden van kinderen bij het opgroeien, het ondersteunen van ouders bij de opvoeding van hun kinderen en het betrekken van de wijk bij het opgroeien van het kind. Om dit te kunnen bereiken wordt binnen een brede school samengewerkt door verschillende partners, zoals de school, de kinderopvang en welzijnsinstellingen. Een recente landelijke ontwikkeling is dat Integrale Kindcentra worden ontwikkeld. Bij een Integraal Kindcentrum is sprake van een nog verdergaande samenwerking tussen partners, die er van uit gaat dat er sprake is van één team onder één leiding. In Nijmegen onderzoeken we of dit ook een voor Nijmegen wenselijke ontwikkeling vormt.

Daarnaast doet Nijmegen samen met een aantal andere gemeenten mee aan de landelijke pilot dagarrangementen. In dit kader worden aansluitende arrangementen ontwikkeld van onderwijs, opvang en ontspanning om een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van kinderen en de combinatie van werk en zorg voor ouders te vereenvoudigen.

2.3 Inhoudelijk kader

In de komende periode gaan wij gezamenlijk met de stad vorm geven aan de Onderwijsvisie. In de stad vragen wij, op de wijze beschreven in het volgende hoofdstuk, welke thema's rond het onderwijs leven en wat mensen belangrijk vinden met betrekking tot de onderwijsvisie. In onderstaande paragraaf duiden wij reeds twee thema's aan die de gemeente en het onderwijs in ieder geval zien en die onderdeel uit gaan maken van de gesprekken die we voeren met de stad. We kiezen voor deze thema's omdat hierop veel ontwikkelingen zijn op dit moment die kansen bieden om als gemeente echt een slag te slaan en omdat we vinden dat het mede in het licht daarvan belangrijk is om verbeteringen door te voeren.

Aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt

Onderwijs is een belangrijke motor voor talentontwikkeling. We zetten in op 'een leven lang leren'. Nijmegen is bij uitstek een kennisstad: we hebben een hoogopgeleide bevolking, we hebben vooraanstaande kennisinstellingen, we hebben kennisintensieve bedrijven. Daarnaast hebben we goede vakmensen in Nijmegen hard nodig. Het is van belang dat de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt of naar vormen van dagbesteding voor jongeren zo gemakkelijk mogelijk wordt gemaakt en dat we jongeren opleiden in sectoren waar banen te vinden zijn, zodat zij makkelijk en snel aan een baan kunnen komen. In Nederland heeft ongeveer 60% een MBO-opleiding. De economische kracht van deze groep is daarmee sterk en van groot belang.

Voor de economie en de jongeren zelf, is het ook belangrijk dat we het aantal jongeren dat de school verlaat zonder startkwalificatie terugdringen. Met name in het MBO dient het aantal voortijdig

⁶ Het gaat hier om voorlopige resultaten van het E-MOVO onderzoek dat wordt uitgevoerd door de GGD.

schoolverlaters sterk teruggedrongen te worden. Uit onderzoek blijkt dat er verschillende 'groepen' voortijdig schoolverlaters zijn. Er zijn jongeren die uit multi-probleem gezinnen komen en om die reden onvoldoende toekomen aan het behalen van de startkwalificatie, er zijn jongeren met leerachterstanden en jongeren die een verkeerde studiekeuze hebben gemaakt. Voor al deze groepen proberen we gerichte methodieken in te zetten om het aantal voortijdig schoolverlaters zoveel mogelijk terug te dringen.

Vraagstukken

- Hoe kunnen we er voor zorgen dat de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt verbeterd wordt, waardoor de overgang minder groot wordt? En hoe zorgen we er voor dat jongeren worden opgeleid in de sectoren waar banen beschikbaar zijn, zodat zij na afloop van hun studie aan het werk kunnen en niet thuis komen te zitten? Op welke wijze kan het onderwijs bijdragen aan het terugdringen van het aantal werklozen in Nijmegen? Hoe bereiken we dat Nijmegenaren daadwerkelijk 'een leven lang leren'? Moeten we af van de vrijblijvendheid en bijvoorbeeld toe naar (regionale) afspraken over stage- of arbeidsplekken?
- Op welke wijze kan het onderwijs in Nijmegen nog meer bijdragen aan de ambitie om een kennisstad te zijn? Welke rol kan het hoger onderwijs hier nog extra in spelen?

Aansluiting onderwijs en ondersteuning

Alle kinderen gaan naar school. De school is daarmee een plaats waar veel aan preventie gedaan kan worden, zodat alledaagse vragen en problemen niet ontsporen. Ook zijn het plaatsen waar grotere problemen vroegtijdig gesignaleerd kunnen worden en daar tijdig inzet op gepleegd kan worden. Hierdoor kan erger voorkomen worden.

Het is van belang dat een school voldoende is toegerust om de noodzakelijke ondersteuning te bieden. Daarnaast moet er een goede interne en externe zorgstructuur zijn, waar de school in participeert samen met andere relevante instanties, om de kinderen en hun gezinnen zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen. Ook is het van belang dat de interne zorgstructuur op een goede manier aansluit op de externe zorgnetwerken, zoals de Sociale Wijkteams en de preventieve jeugdzorg. Hierdoor kan adequate en samenhangende hulp worden geboden aan kinderen die meer gespecialiseerde ondersteuning nodig hebben die de school zelf niet kan bieden. Hierbij geldt als uitgangspunt dat we zoveel mogelijk preventief werken en dat eventuele ondersteuning zo dichtbij en zo laagdrempelig mogelijk geleverd wordt. Eventuele ondersteuning wordt zoveel mogelijk op de school zelf gegeven, waardoor het kind niet uit de 'normale' omgeving gehaald hoeft te worden. Hierbij wordt ook gekeken naar de rest van de leefwereld van het kind, waarvan het belangrijkste het gezin is.

Vraagstukken

- Hoe zorgen we er voor dat problemen vroegtijdig gesignaleerd worden?
- Hoe kunnen we er voor zorgen dat de doelstellingen van het passend onderwijs bereikt worden: minder dure extra zorg en een meer integrale aanpak?

2.4 Financieel kader

In Nijmegen gaat binnen het programma Onderwijs in 2012 € 33,6 miljoen om. Ongeveer de helft van deze middelen heeft betrekking op de onderwijshuisvesting in Nijmegen. Dit budget bedraagt voor 2012 € 17,1 mln. Hiervan wordt € 14,3 ingezet voor de uit te betalen vergoeding doordecentralisatie. De overige middelen worden grotendeels ingezet voor de huisvestingslasten van de niet-doorgedecentraliseerde schoolgebouwen.

De budgetten van de 2 andere producten van in totaal € 16,5 miljoen zetten we in 2012 € 10,6 miljoen in voor subsidies. Het gaat dan bijvoorbeeld om subsidies voor het peuterspeelzaalwerk, voor het realiseren van Brede Scholen en ten behoeve van het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. De andere middelen gaan naar leerlingenvervoer (€ 1,6 miljoen), overige kosten, waaronder de SMI, gastouder-/kinderopvang en doorbetaling van de ontvangen RMC-middelen aan Arnhem (€ 1,7 miljoen) en ten slotte interne doorbelastingen, zoals kapitaallasten, verrekeningen tussen programma's en kosten van ambtelijke ondersteuning (€ 2,6 miljoen).

Bedragen * 1 miljoen

Wat mag het kosten?	Rekening	Begroting				
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Financiële lasten per product						
1P11-1073-01 Zorgplicht onderwijshuisvesting	19,3	17,1	17,3	17,8	18,0	17,9
1P11-1073-02 Stimuleren ontwikkelingskansen	13,2	13,9	14,0	13,9	11,1	11,1
1P11-1073-03 Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3,3	2,6	2,0	2,0	2,0	2,0
Totaal lasten programma	35,8	33,6	33,3	33,6	31,1	31,0
Financiële baten per product						
1P11-1073-01 Zorgplicht onderwijshuisvesting	2,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
1P11-1073-02 Stimuleren ontwikkelingskansen	4,2	4,7	5,0	5,0	2,3	2,3
1P11-1073-03 Bestrijden voortijdig schoolverlaten	1,7	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Totaal baten programma	8,1	5,9	6,2	6,2	3,5	3,5
Totaal programma	-27,7	-27,6	-27,1	-27,4	-27,5	-27,4

Ook vanuit andere programma's binnen de gemeente gaan middelen naar de scholen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het programma Cultuur, dat scholen subsidieert voor cultuureducatie, het programma Sport, dat sportdeelname actief bevordert bij scholen en het programma Zorg&Welzijn dat subsidie verleent voor het schoolmaatschappelijk werk.

3. Proces en planning

Onderstaand gaan wij nader in op het proces dat wij willen doorlopen om te komen tot een Onderwijsvisie 2013-2017 en de globale planning die we daarbij hanteren.

3.1 Partners

Deze startnotitie heeft als doel om te komen tot een breed gedragen Onderwijsvisie. De visie komt interactief tot stand in samenwerking met alle relevante partners. Het interactieve proces zorgt voor betere inhoudelijke plannen en vergroting van het draagvlak. Dit betekent ook dat politieke keuzes in overleg met belanghebbenden worden gemaakt en dat beleid dus niet eenzijdig wordt ontwikkeld. De onderwijsvisie wordt door en in samenwerking tussen de volgende spelers ontwikkeld:

- Gemeente en onderwijs
De onderwijsvisie komt in coproductie tussen de gemeente en het onderwijs tot stand. Beide hebben een autonome verantwoordelijkheid op het terrein van onderwijs en het is van belang dat beide partijen de uiteindelijke onderwijsvisie onderschrijven. De visie wordt dan ook zowel door de gemeente als de schoolbesturen en besturen van het hoger onderwijs vormgegeven en vastgesteld.
Docenten en directeuren in het onderwijs kunnen belangrijke input leveren op de visie en worden dan ook actief betrokken bij het proces.
- Ouders en leerlingen
Zij zijn immers de gebruikers van het onderwijs en hebben dan ook goed zicht op wat goed gaat en wat nog beter kan.
- Werkgevers
Werkgevers zijn een belangrijke afnemer van het onderwijs. We willen graag dat alle Nijmegenaren aan het werk zijn en/of onderwijs volgen. Door met werkgevers in gesprek te gaan, willen we ook van hen vernemen hoe zij kijken naar het onderwijs in Nijmegen en wat zij hierin belangrijk vinden om uiteindelijk te zorgen voor een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt in het belang van werkgevers, werknemers en de Nijmeegse economie.
- Kinderopvangaanbieders
Ook kinderopvangaanbieders worden bij het proces rondom de onderwijsvisie betrokken. Kinderopvang zorgt er voor dat ouders werk en zorg voor hun kind kunnen combineren en we vinden het belangrijk dat kinderopvang goed is aangesloten op het onderwijs. Het gaat immers om dezelfde kinderen.
- Zorg- en welzijnsinstellingen
Bij het opstellen van de onderwijsvisie, met name bij het verbeteren van de aansluiting tussen ondersteuningsaanbod en onderwijs, worden Nijmeegse zorg- en welzijnsinstellingen betrokken. Zij hebben goed zicht op de doelgroep, de huidige werkwijze en de verbetermogelijkheden.
- Adviescommissies
Bij de ontwikkeling van de onderwijsvisie, willen we de Nijmeegse adviescommissies betrekken, zodat zij vanuit het perspectief van hun doelgroep inbreng kunnen leveren.
- Experts
We betrekken experts bij het opstellen van de onderwijsvisie, zodat we kunnen putten uit de vele (actuele) wetenschappelijke kennis die over het onderwijs beschikbaar is. Hierbij gaat het zowel om de kennis die aanwezig is bij Nijmeegse instellingen die al betrokken zijn bij het proces, zoals de HAN en de universiteit, als om deskundigen uit de rest van Nederland.

Intern

Het programma Onderwijs is binnen de gemeente intern trekker van het proces om te komen tot een nieuwe onderwijsvisie. De andere programma's binnen de gemeente zijn echter nodig om tot een goede integrale visie te komen. Er is om die reden sprake van gedeeld eigenaarschap met verschillende andere programma's zoals met name Zorg&Welzijn, Werk&Inkomen, Economie&Toerisme en Sport. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kennis en de mogelijkheden van die programma's, zowel op beleidsniveau als op uitvoerend niveau. In bijlage 3 hebben we dit nader beschreven.

3.2 Hoe geven we het proces vorm?

We kiezen er voor om het proces op te delen in twee fases: een inventarisatiefase en een uitwerkingsfase. Hiermee borgen we dat gewerkt wordt aan de juiste onderwerpen. De inventarisatiefase is in januari en februari 2013 en de uitwerkingsfase loopt van maart 2013 tot juni 2013.

Gedurende het gehele proces richten we een stuurgroep in, bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente en de verschillende lagen van het onderwijs om te borgen dat het een gezamenlijk gedragen document wordt.

Inventarisatiefase

In deze eerste fase werken we aan het opstellen van een probleemanalyse. We nemen het huidige Nijmeegse onderwijs onder de loep en kijken wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Wat zijn de belangrijkste prioriteiten voor de komende jaren? En voor wie zou dit een prioriteit moeten zijn: welke rol heeft de gemeente daar in, welke rol het onderwijs en welke rol hebben betrokkenen daar zelf in? Hierbij betrekken we ook de thema's waarvan we als gemeente en onderwijs hebben aangegeven die in ieder geval op de agenda te willen zetten, namelijk de aansluiting op de arbeidsmarkt en de aansluiting op ondersteuning. We gaan met de stad in gesprek hoe we dit zouden kunnen verbeteren.

In januari besteden we drie weken aan het ophalen van de thema's die leven in de samenleving. We zetten om een antwoord te krijgen op de bovenstaande vragen verschillende gremia in om in gesprek te gaan met de stad:

- We vragen deskundigen wat de belangrijkste uitdagingen zijn voor het onderwijs in de komende jaren. We nodigen hen uit hierover een column te schrijven, die we vervolgens op de website en in andere media plaatsen. Inwoners van Nijmegen en andere betrokkenen krijgen via de website de mogelijkheid hierop te reageren en hun mening te geven. Ook stellen we via de website vragen over het onderwijs aan Nijmegenaren. Hiervoor benutten we de website die is ontwikkeld voor de stadsvisie. Tevens maken we gebruik van verschillende vormen van social media om mensen te wijzen op deze mogelijkheden.
- We voeren gesprekken met de verschillende actoren in het onderwijs. Hiervoor gaan we in gesprek met leerlingen, hun ouders, docenten, directeuren, werkgevers, de hogeschool en de universiteit, de kinderopvang en de Nijmeegse adviescommissies. Dit zijn aparte gesprekken, waarbij telkens de bovenstaande vragen naar voren komen.
- We organiseren een schrijfwedstrijd voor leerlingen in het voortgezet onderwijs, waarin ze hun toekomstvisie op het onderwijs beschrijven en aangeven wat goed gaat en wat beter kan.
- We houden een stadsdebat, waar iedereen aan deel kan nemen en waarvoor we gericht werkgevers, de experts die hebben meegedacht, het maatschappelijk middenveld en de kinderopvang uitnodigen.

Hieruit komt een notitie voort met de belangrijkste opbrengsten uit de gesprekken die zijn gevoerd. Deze notitie wordt besproken in de stuurgroep tussen gemeente en schoolbesturen en met de raad. Hierbij maken scholen en de gemeente een keuze uit de thema's waar de komende periode op wordt ingezet. Daarbij is het ook mogelijk dat zij zelf thema's aanvullen, omdat één van beide of beide partijen het belangrijk achten dat daar aan gewerkt wordt, ondanks dat dit thema door de stad niet is aangedragen. Uiteindelijk wordt door de raad en door het onderwijs afgesproken aan welke thema's we de komende periode gaan werken. Als dit afwijkt van de eerdere notitie met de opbrengsten van de gesprekken, wordt dit duidelijk gemotiveerd.

Uitwerkingsfase

Vanaf maart 2013 starten we met de uitwerkingsfase van het proces. Nadat in de stad onderwerpen zijn opgehaald die belangrijk zijn voor het onderwijsbeleid en prioriteiten gesteld zijn, worden de thema's verder uitgewerkt. Wat zouden we dan precies kunnen doen om een verbetering op deze onderwerpen te bewerkstelligen en wie moet dat doen?

Ook deze fase wordt interactief ingestoken met betrokkenheid van alle bovenstaande mensen:

- We vormen een klankbordgroep van ouders en leerlingen en laten hen meekijken en meelesen op de onderwerpen die hen direct aangaan en stellen hierbij ook de vraag: wat zou u zelf al kunnen doen?
- We gaan verder met een vertegenwoordiging van werkgevers, het maatschappelijk middenveld en de kinderopvang in gesprek om tot een verdere uitwerking te komen. Indien gewenst en afhankelijk van het onderwerp laten we experts aanschuiven. De wijze waarop en intensiteit waarmee we deze partners vragen om mee te denken is afhankelijk van de uitkomst van de inventarisatiefase en geven we dan ook nader vorm begin 2013.
- We vragen experts een meelezende/adviserende rol aan te nemen en op die manier de ontwikkelde stukken te becommentariëren.
- We organiseren een stadsdebat, waarin we terugleggen wat is opgehaald en waarin we in gesprek met de stad nader vormgeven aan de thema's die zijn benoemd.

De opbrengst van deze fase is een verdere concretisering van de thema's, met verschillende actiepunten en daarbij benoemd wie daarvoor verantwoordelijk is. Dit resulteert uiteindelijk in de Onderwijsvisie, waarin de thema's en prioriteiten benoemd staan waar we de komende jaren aan gaan werken, wie daarvoor verantwoordelijk is en op welke wijze (met concrete mijlpalen) aan deze thema's vorm wordt gegeven. Deze concrete mijlpalen leggen we tevens vast in een Lokale Educatieve Agenda. Deze Onderwijsvisie en de bijbehorende Lokale Educatieve Agenda worden juni 2013 aan de raad voorgelegd ter vaststelling.

Bijlage 1: Cijfers

In deze bijlage gaan wij nader in op enkele relevante cijfers met betrekking tot het Onderwijs in Nijmegen. Dit is belangrijk als achtergrondinformatie bij het ontwikkelen van een visie op het Onderwijs.

Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

Iedere dag gaan veel kinderen van 0 tot 4 jaar naar een voorschoolse voorziening. De kinderopvang, bestaande uit gastouderopvang en kinderdagverblijven, en peuterspeelzalen zijn één van de belangrijkste basisvoorzieningen voor de leeftijdsgroep van 0 tot 4 jaar. Het aantal 0 tot 4 jarigen bedraagt in 2011 in Nijmegen 6792. Ruim 4200 van hen maakt gebruik van een kinderopvangvoorziening. Circa 85% daarvan maakt gebruik van een kinderdagverblijf, de overige 15% gaat naar de gastouderopvang. In 2011 maakten circa 1150 peuters gebruik van een peuterspeelzaal.

Gebruik per 1 maart 2011	Absoluut gebruik	Relatief gebruik (als% 0-3 jarigen)
Kinderdagverblijf	3410	50%
Gastouderopvang	500	7%
Peuterspeelzaal	1189	18% ⁷
Totaal	5099⁸	75%

De aantallen voor kinderdagverblijf en gastouderopvang betreffen schattingen op basis van gegevens van het CBS.

In Nijmegen hebben we 19 verschillende aanbieders van kinderdagverblijven met 51 verschillende locaties. Van die aanbieders hebben er zich 11 aangesloten bij de Verenigde Organisaties voor Nijmeegse Kinderopvang (VONK). Nijmegen kent daarnaast 6 gastouderbureaus en circa 380 gastouders. Deze Nijmeegse gastouders kunnen zowel aangesloten zijn bij één van de 6 Nijmeegse gastouderbureaus als bij één van de landelijke gastouderbureaus.

In onderstaand figuur hebben we het bezoek weergegeven van 2- en 3-jarigen van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Hieruit blijkt dat in 2010 circa 20% van de peuters geen voorschoolse voorziening bezocht. Het gaat hier om een maximumpercentage, aangezien gebruik van gastouderopvang specifiek onder peuters niet bekend is en ook één van de grotere kinderdagverblijven geen gegevens beschikbaar stelt aan de gemeente over hun bereik. Bij de peuters die geen gebruik maken van een voorziening, gaat het deels om kinderen die net 2 jaar zijn geworden en die, als ze wat ouder zijn, wel gebruik gaan maken van een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal. Deels gaat het ook om kinderen die nooit gebruik gaan maken van een voorziening.

Bereik van doelgroepkinderen

Op 16 peuterspeelzalen en 4 kinderdagverblijven wordt een VVE-programma aangeboden. Van deze VVE-peuterspeelzalen behoort minimaal 40% van de gebruikers tot de doelgroep. In totaal gaat het om circa 326 doelgroepkinderen die met een VVE-programma op de peuterspeelzaal worden bereikt. Met de VVE-programma's op kinderdagverblijven worden ook nog circa 60 doelgroepkinderen bereikt. De meeste doelgroepkinderen⁹ bevinden zich in de stadsdelen Nijmegen West, Dukenburg en Nijmegen Midden. In totaal bezoeken ongeveer 50-100 doelgroepkinderen geen voorschoolse voorziening.¹⁰

Basisonderwijs

In Nijmegen zijn er 42 basisscholen, waar een kleine 12.000 leerlingen gebruik van maken. Dit aantal is over de stad heen redelijk stabiel in de afgelopen jaren, maar er zijn wel grote verschuivingen zichtbaar tussen wijken en stadsdelen. In het basisonderwijs kent men de gewichtenregelingen. Basisscholen krijgen op basis daarvan extra capaciteit om leerlingen met lage startkansen, te bepalen aan de hand van het opleidingsniveau van de ouders, te begeleiden. In het schooljaar 2010-2011 had ongeveer 15% van de Nijmeegse basisscholieren een lage startkans. Dat is iets meer dan landelijk, waar het ongeveer 13% is. Dit is conform het beeld dat zichtbaar is in andere middelgrote steden.

⁷ Dit percentage is veel lager dan het relatief gebruik van kinderopvang, omdat gekeken is naar alle 0 tot 4-jarigen, waar instroom in de peuterspeelzaal pas mogelijk is vanaf 2 jaar.

⁸ Dit cijfer is enigszins vertekend, aangezien een deel van de kinderen gebruik maakt van meerdere voorzieningen.

⁹ Gebaseerd op gegevens van de doelgroepkinderen die gebruik maken van een peuterspeelzaal.

¹⁰ Het gaat hier om kinderen die op basis van de wettelijke definitie tot de doelgroep behoren. Daarbij wordt gekeken naar het opleidingsniveau van de ouders. Aanvullende Nijmeegse criteria, zoals de thuistaal van de ouders, zijn daarbij buiten beschouwing gelaten.

Van de Nijmeegse kinderen in de basisschoolleeftijd gaat ongeveer 94% naar het reguliere basisonderwijs en 6% naar het speciaal (basis)onderwijs.

De citoscores in Nijmegen, een indicator van het vaardighedeniveau van basisschoolleerlingen, liggen de afgelopen 10 jaar gemiddeld rond de 535. Dit is rond het landelijk gemiddelde.

Voortgezet Onderwijs

In het voortgezet onderwijs bestaan verschillende onderwijstypen:

- **Praktijkonderwijs**

Dit is bedoeld voor leerlingen voor wie het niet mogelijk is een diploma te halen in verband met beperkte capaciteiten. Het praktijkonderwijs leidt in principe niet toe naar vervolgonderwijs, maar naar de arbeidsmarkt.

- **VMBO**

Het VMBO kent vier niveaus: de basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte, gemengde en theoretische leerweg. Alle niveaus leiden naar het MBO, de theoretische leerweg biedt ook toegang tot de HAVO. Voor leerlingen met achterstanden of gedrags- en motivatieproblemen is er op alle niveaus het leerwegondersteunend onderwijs.

- **HAVO**

De HAVO geeft toegang tot het HBO.

- **VWO**

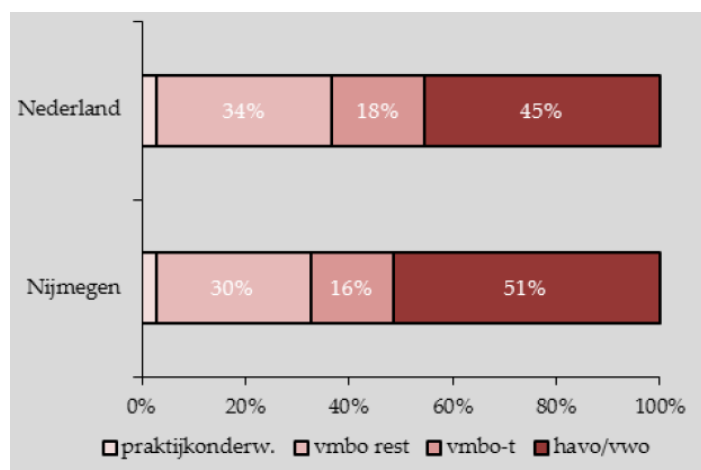
Het VWO geeft toegang tot de universiteit.

- **Voortgezet speciaal onderwijs**

Het voortgezet speciaal onderwijs is bestemd voor kinderen met een handicap of gedragsstoornis.

In Nijmegen zijn er 13 scholen voor voortgezet onderwijs, waar rond de 14.000 leerlingen gebruik van maken. Ongeveer de helft hiervan woont in Nijmegen, de andere helft komt uit gemeenten die rondom Nijmegen liggen. Van de Nijmeegse leerlingen bezoekt ongeveer 6% een school voor voortgezet onderwijs buiten de gemeentegrenzen.

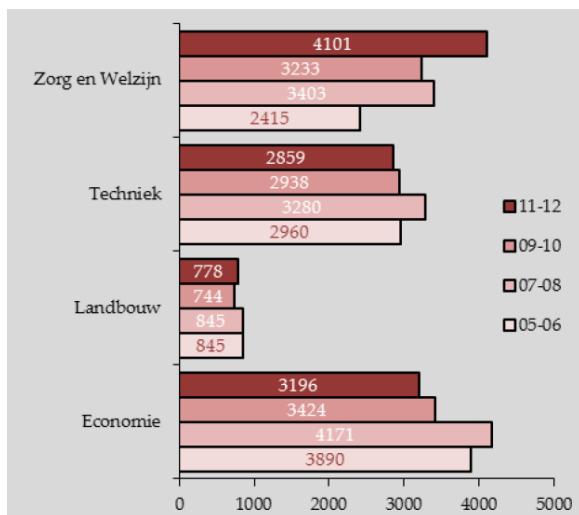
Ruim de helft van de Nijmeegse leerlingen volgt onderwijs op havo/vwo-niveau.¹¹ Vergeleken met andere middelgrote steden en met het landelijk gemiddelde is dit vrij hoog. Dit is al jaren het geval. In onderstaand overzicht hebben wij het aantal leerlingen dat gebruik maakt van de verschillende onderwijstypen afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Hierin zijn leerlingen die gebruik maken van het speciaal onderwijs niet meegenomen. Dat zijn er in Nijmegen circa 400.

MBO

In Nijmegen zijn er twee instellingen, waar aanbod wordt verzorgd op MBO-niveau: het ROC en de Helicon. Het aantal MBO-studenten dat gebruik maakt van deze voorzieningen bedraagt meer dan 11.000, waarvan circa 22% (2400 leerlingen) inwoner is van Nijmegen. Aan het ROC worden opleidingen verzorgd in de sectoren Economie, Techniek en Zorg en Welzijn en de Helicon biedt onderwijs aan in de sector Landbouw.

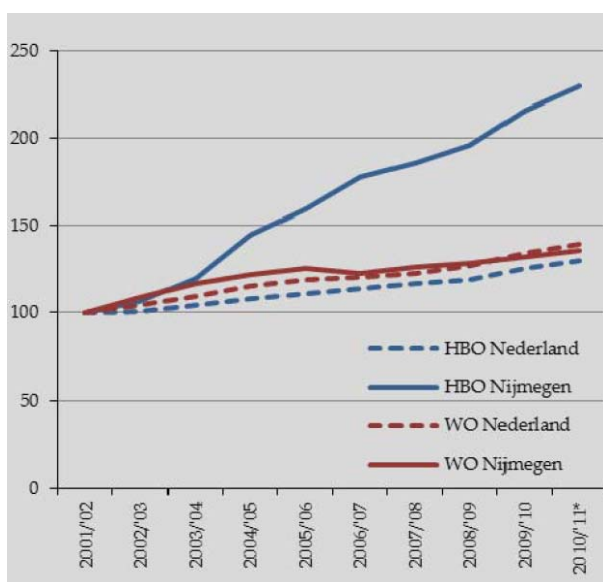
¹¹ Gemeten naar leerlingen uit het derde jaar, omdat daarvoor nog veel combinatieklassen ed. bestaan.

Binnen het MBO wordt onderwijs gegeven op vier niveaus, waarbij niveau 2 de ondergrens is voor een startkwalificatie. Van de leerlingen die deelnemen aan het MBO, volgt 95% een opleiding op minimaal niveau 2. De andere 5% volgt een niveau 1-opleiding, waarvan bijna de helft aan het Flexcollege.¹²

Hoger Onderwijs

In Nijmegen zijn er twee instellingen voor hoger onderwijs: de Radboud Universiteit (RU) en de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN). Het aantal studenten in het hoger onderwijs stijgt al jaren. Aan de RU groeide het aantal studenten tussen 2001/2002 en 2010/2011 van bijna 14.000 naar bijna 19.000, een toename van ongeveer 40%. Deze toename is vergelijkbaar met de groei van het aantal WO-studenten in Nederland als geheel. Het aantal HAN-studenten is sinds begin van de eeuw meer dan verdubbeld.

Niet iedereen die een opleiding volgt aan de RU of HAN woont ook in Nijmegen. Vooral in het HBO is het ook gewoon vanuit een andere woonplaats een opleiding in Nijmegen te volgen. Van de studenten aan de RU woont ruim driekwart in Nijmegen, van de HAN studenten bijna de helft¹³.

¹² Het Flexcollege is een voorziening voor overbelaste leerlingen uit het voortgezet onderwijs en het ROC.

¹³ Deze gegevens zijn gebaseerd op de studentenenquête die door het IOWO onder studenten van de HAN en de RU is gehouden.

Bijlage 2: Wettelijke taken gemeente

De gemeente heeft de volgende wettelijke taken als het gaat om het onderwijs:

- **Openbaar onderwijs**

De gemeente heeft de zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor haar inwoners. In Nijmegen, net als in de meeste gemeenten, is het openbaar onderwijs verzelfstandigd. In dat geval oefent de gemeente toezicht uit op het verzelfstandigde schoolbestuur.

- **Onderwijshuisvesting**

De gemeente is verantwoordelijk er voor te zorgen dat er goede en voldoende huisvesting is voor de scholen in haar gemeente. In Nijmegen is het grootste gedeelte van de onderwijshuisvesting doorgedecentraliseerd, waardoor de scholen de middelen krijgen voor onderwijshuisvesting en zelf verantwoordelijk zijn voor het realiseren van de benodigde huisvesting. Op 5 september 2012 is door het college de Monitor Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting Nijmegen 2008-2011 aan de raad aangeboden. Deze monitor is de opmaat voor de evaluatie van de doordecentralisatie in 2013, waar ook de inhoudelijke prestatieafspraken die met de scholen zijn gemaakt ten tijde van het doordecentraliseren in worden meegenomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om afspraken over het tegengaan van segregatie.

- **Handhaving leerplicht**

Kinderen en jongeren zijn verplicht van hun vijfde tot hun zestiende naar school te gaan. Als ze op dat moment nog geen startkwalificatie hebben betaald, geldt deze verplichting nog tot hun achttiende. Het is aan de gemeente om deze verplichting te handhaven.

- **Voortijdig schoolverlaten**

Ook bij de bestrijding van voortijdig schoolverlaten heeft de gemeente verschillende wettelijke taken. Zo dient de gemeente de voortijdig schoolverlaters te registreren en te zorgen voor een systeem van doorverwijzing naar onderwijs of arbeidsmarkt.

- **Leerlingenvervoer**

De gemeente is verantwoordelijk voor uitvoering van het leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer is bedoeld om de toegankelijkheid van het onderwijs te waarborgen. Het stelt kinderen die een handicap of beperking hebben en zijn aangewezen op het speciaal onderwijs, of kinderen die vanuit religieuze overwegingen een school bezoeken die verder dan 6 kilometer weg ligt, in staat passend onderwijs te volgen. Het leerlingenvervoer kent verschillende soorten voorzieningen: een fietsvergoeding, een abonnement voor het openbaar vervoer, taxivervoer of een financiële vergoeding als ouders het kind zelf naar school brengen. Voor scholen voor speciaal (voortgezet) onderwijs bedraagt de minimale afstand vier kilometer.

- **Voor- en vroegschoolse educatie en schakelklassen**

In de Wet Oké is opgenomen dat gemeenten een dekkend aanbod van VVE dienen te realiseren. Dit houdt in dat sprake moet zijn van aanbod voor 100% van de doelgroepkinderen. Kinderen behoren tot de doelgroep als ze een taal- of ontwikkelingsachterstand hebben. Daarnaast is de gemeente verantwoordelijk voor de schakelklassen.

- **Handhaving en toezicht kinderopvang**

De Wet kinderopvang beschrijft kwaliteitseisen waar de kinderopvang aan dient te voldoen. Als gemeente hebben wij op basis van deze wet de taak om de kwaliteit van de kinderopvang te controleren en te handhaven indien deze niet in orde blijkt te zijn. In de praktijk geven wij de GGD opdracht toezicht te houden op de kwaliteit. De kwaliteitseisen die de Wet kinderopvang noemt zijn opgedeeld in verschillende domeinen, te weten ouders, personeel, veiligheid en gezondheid, groepsgrootte en beroepskracht-kind-ratio, accommodatie en inrichting, pedagogisch beleid en klachten.

Bijlage 3: Betrokkenheid andere programma's

Het onderwijs in Nijmegen staat niet op zichzelf. Er zijn belangrijke relaties met andere onderwerpen en andere programma's binnen de gemeente Nijmegen en medewerking van deze programma's is noodzakelijk bij het vormgeven van een onderwijsvisie. Onderstaand gaan wij nader in op de belangrijkste programma's in dit kader.

Programma's Werk&Inkomen en Economie&Toerisme

Bovenstaand hebben we twee thema's benoemd waar we in de Onderwijsvisie in ieder geval aandacht aan willen besteden. De relatie met de programma's Werk&Inkomen en Economie&Toerisme krijgt met name vorm binnen het onderdeel 'Onderwijs als motor voor talentontwikkeling'. Het is van belang dat er een goede samenwerking is tussen het onderwijs en deze programma's met als streven dat ieder zijn talenten zo veel mogelijk kan ontwikkelen, zich zo veel mogelijk kan ontplooiën en uiteindelijk goed kan participeren in de samenleving door een baan, vrijwilligerswerk of een andere vorm van dagbesteding.

Programma Zorg&Welzijn

Voor sommige leerlingen is er ook een relatie met het programma Zorg&Welzijn, omdat de leerling of het gezin waar hij uit komt ondersteuning nodig heeft. Ondersteuning die door de scholen niet geleverd kan worden, bijvoorbeeld omdat het meer gespecialiseerde vormen betreft, wordt geleverd vanuit het programma Zorg&Welzijn. Een voorbeeld van deze samenwerking is de zorgstructuur in het onderwijs, waar door scholen samengewerkt wordt met zorg- en welzijnspartners.

Een andere relatie met het programma Zorg&Welzijn heeft meer te maken met het feit dat onderwijs een basisvoorziening in de wijk is. Omdat alle kinderen en jongeren er gebruik van maken is het een goede plaats voor educatie over bepaalde onderwerpen, zoals (seksuele) diversiteit en gezondheid. Hiervoor kent Nijmegen bijvoorbeeld het project school's out, waarmee we landelijk voorop lopen.

Programma Cultuur

Cultuuroverdracht is van groot belang voor ieders betrokkenheid bij de samenleving. Wie kennisneemt van kunst, erfgoed en media, en daar bewust en actief mee bezig is, doet mee aan de samenleving en ontwikkelt begrip voor andere normen, waarden en culturen. Cultuureducatie stimuleert kinderen bovendien om andere 'talen te spreken', waardoor onvermoede talenten boven kunnen komen: leerlingen met een taalachterstand blijken bijvoorbeeld een groot toneeltalent te zijn. Ook met het programma Cultuur bestaat een relatie met het Nijmeegse onderwijs. Op scholen wordt aandacht besteed aan cultuureducatie met subsidie van de gemeente. Cultuur en School Nijmegen, een samenwerkingsverband van De Lindenberg en de bibliotheek, speelt een bemiddelende en verbindende rol in Nijmegen tussen het verschillende aanbod aan cultuureducatie en het onderwijs.

Programma Sport

Met het programma Sport bestaat een belangrijke relatie met het onderwijs als het gaat om beleid rond sport en bewegen. Door middel van combinatiefunctionarissen wordt een brug geslagen tussen onderwijs en sport. Zij geven bewegingsonderwijs op scholen en richten zich op het bevorderen van sporten en bewegen bij de jeugd en het versterken van sportverenigingen. Hiermee maakt het onderdeel uit van het beleid om een gezonde levensstijl te stimuleren bij kinderen.

Programma Facilitaire diensten

Een gedeelte van de onderwijsvoorzieningen in Nijmegen bevindt zich in voorzieningenharten, gezamenlijk met andere wijkvoorzieningen en bijvoorbeeld kinderopvang. Deze locaties zijn in eigendom van de gemeente en worden beheerd binnen het programma Facilitaire diensten. Hierbij wordt ook rekening gehouden met het aspect duurzaamheid.

Milieu

Door de stijgende energielasten, toegenomen behoefte aan flexibiliteit in de panden en de toenemende aandacht voor een gezond binnenklimaat is duurzaam bouwen een belangrijk item in vastgoedontwikkeling en beheer. Daarnaast is er een educatief aspect: binnen en rond het gebouw kunnen milieuproblemen en oplossingen daarvoor zichtbaar gemaakt worden. Veel scholen en kinderdagverblijven hebben om die reden (met een bijdrage van Gemeente en Waterschap) hun regenwater zichtbaar afgekoppeeld.